

# PASSA

## TYGODNIK SĄSIADÓW

URSYNÓW • MOKOTÓW • WILANÓW • LESZNOWOLA • PIASECZNO • KONSTANCIN - JEZIORNA

14 września 2023 czasopismo bezpłatne Nr 37 (1179)

www.passa.waw.pl


  
 KUCHAREK SZEŚĆ
   

  
 Zamów on-line na
   
[www.kucharekszesc.pl](http://www.kucharekszesc.pl)
  
 Zamów telefonicznie
   
 (22) 855 00 55
   


REKLAMA

### Piknik rodzinny w Lesznowoli



Czyt. str. 9

# Przetwarzanie, a nie utylizacja

Czyt. str. 5



# WYBORY PARLAMENTARNE 2023

Zapraszamy do współpracy Komitety Wyborcze partii politycznych, ugrupowań oraz kandydatów, którzy będą ubiegać się o mandaty do Sejmu i Senatu Rzeczypospolitej Polskiej.

Warunki współpracy do omówienia w redakcji przy ul. Lachmana 4, telefonicznie: 602 213 555 lub mailowo: [m.kondej@passa.waw.pl](mailto:m.kondej@passa.waw.pl)

www.passa.waw.pl

# Kaczyński skazany na ośmiokrotne dożywocie...



ła rzecz była majstersztykiem polityczno-prawnym, w którym wykorzystano z jednej strony pozycję Kaczyńskich w nowym establichmentie, z drugiej zaś ciężkie miliony złotych finansowego wsparcia, którego chętnie udzielili wcięż jeszcze funkcjonujący, liczący zaś na załapanie się w nowej Polsce decydenci poprzedniego reżimu, a jak twierdzą niektórzy – również włoska mafia. W tamtym momencie istotny wkład finansowy w przedsięwzięcie dwóch braci, co na ekranie filmowym ukradli Księżyc, wniosła podobno skompromitowana później bankowym oscylatorem spółka Art-Bogusława Bag-sika i Andrzeja Gąsiorowskiego.

W oczach opinii publicznej walczone wówczas o chodliwe tytuły prasowe, rozdzielane poniekąd po uważaniu przez Komisję Likwidacyjną RSW. Stąd przyznanie załozce mojej ukochanej firmy „Przegląd Sportowy”, mającej siedzibę przy alejach Jerozolimskich 125/127, własności wydawanego od 1921 roku tytułu – wszyscy (łącznie z nami, dziennikarzami) przyjęli z wielką radością. Będący również złotym jabłkiem na pozór „Express Wieczorny” przejęła Fundacja Solidarność z pomocą spółki Telegraf. Nie wdając się w szczegóły, wystarczy powiedzieć, że na wolnym już rynku parę osób zyskało gigantyczny, milionowy majątek, w którym sama populudniówka „Express Wieczorny” nie miała wielkiego znaczenia, tym bardziej, że pod egidą nowych włodarzy rychło została doprowadzona do faktycznego upadku.

W rękach politycznego tematu Kaczyńskich znalazły się bowiem niezwykle wartościowe nieruchomości przy al. Jerozolimskich 125/127, Nowo-



grodzkiej 84/86 i Srebrnej 16. Jak dziś wspominają eksperci, w czasie zaledwie 10 miesięcy majątek spółki Telegraf wzrósł aż 140-krotnie... No i dał znakomity punkt wyjścia do działalności politycznej, a konkretnie – partyjnej, już w nowej RP.

W operacjach nominalnie biznesowych pomógł braciom m. in. obecny prezes Narodowego Banku Polskiego, a wtedy minister budownictwa Adam Glapiński. Nic dziwnego, że wkrótce powstała partia Porozumienie Centrum, a w dalszej perspektywie kolejne ugrupowanie – Prawo i Sprawiedliwość, na które niechcący sam zapracowałem kiedyś jako dziennikarz Przeglądu Sportowego, który obok Expressu Wieczornego był w okresie PRL dochodowym dziennikiem w obrębie RSW „Prasa, Książka, Ruch” – a

obydwa pisma sprzedawano w kioskach spod lady.

Wszystkich tamtych ruchów bynajmniej nie mam braciom Kaczyńskim za złe. Choćby dlatego, że obaj angażowali się w działania opozycyjne wobec władców PRL. Szczerze mówiąc jednak, z wielkim szacunkiem traktowałem jedynie działalność Lecha Kaczyńskiego, bardzo porządnego prawnika, profesora nadzwyczajnego na Uniwersytecie Gdańskim, wcześniej dającego istotne oparcie rewolucji robotniczej w Trójmieście, a potem bardzo dobrego, moim zdaniem, prezesa Naczelnej Izby Kontroli, ministra sprawiedliwości i wreszcie prezydenta RP. Lech szanował prawo międzynarodowe i nasze relacje z Unią Europejską – w przeciwieństwie do swego brata Jarosława,

który im mniej świata widział, tym bardziej się od niego odwraca. Tak samo, jak się odwraca w praktyce od kobiet, którym stwarza swoiste piekło przy poparciu podobnie jak on bezżennych ludzi Kościoła.

Jakże łatwo jest niemal całkowicie wykluczać aborcję, gdy nie grozi komuś opiekowanie się przez całe życie dzieckiem, które już w łonie matki było kaleką! Cóż to za sztuka, machnąć kropidłem w celu ochrzczenia nowo narodzonej istoty i na tym skończyć? A ta istota jest później skazana wraz z rodzicielką na wieloletnią mękę, uniemożliwiającą normalne życie. Ano właśnie: normalne, zgodne z prawem naturalnym, jak lubią pouczać księża. Tylko czy ich celibat jest zgodny z prawami natury i nie prowadzi w wielu wypadkach do dewiacji – co już w sze-

rokiem świecie udowodniono ponad wszelką wątpliwość, wskazując chociażby jakże liczne, odrażające wprost przypadki pedofili?

Na arenie międzynarodowej nazwisko „Kaczyński” zyskało najpierw rozgłos za sprawą obywatela USA o polskich korzeniach – Theodore’a Johna Kaczyńskiego, skądinąd znakomity matematyka, który urodził się w maju 1942, a zmarł w czerwcu 2023 w drodze samobójstwa w więzieniu, skazany przez sąd na... ośmiokrotne dożywocie. Okazało się, że w pewnym sensie był podobnym nihilistą życiowym jak Kaczyński Jarosław, który nigdy nie założył rodziny i długo stronił od posługiwania się internetem, bo ten, jego zdaniem, służył tylko pijącym piwo degeneratom do oglądania filmów porno.

Theodore w pewnym momencie życia zamieszkał w chatce pozbawionej wszelkich wygód, albowiem przeciwstawiał się efektem rewolucji przemysłowej. Jednocześnie wysyłał pocztą różnym ludziom pakunki z bombą własnej roboty, w następstwie czego spowodował pomiędzy 1978 i 1995 zranienie 23 i śmierć trzech osób. W międzyczasie, będąc jeszcze nierozpoznanym mordercą, zdążył zamieścić w prestiżowych dziennikach USA swój przeciwstawiający się nowoczesności manifest. Czy musimy czekać na oplakane skutki działań człowieka, który w porównaniu z niewiele mogącym Kaczyńskim w USA, słynnym Unabomberem – stał się faktycznym dyktatorem Polski?

**MACIEJ PETRUCZENKO**  
**PASSMITA**  
naczelnym@passa.waw.pl

REKLAMA



## Spółdzielnia Budowlano - Mieszkaniowa STOKŁOSY

z siedzibą w Warszawie, ul. Jastrzębowskiego 22, 02-786 Warszawa,

**ogłasza konkurs ofert na najem pawilonu usługowego o szacowanej powierzchni netto 1.652,74 m<sup>2</sup>, znajdującego się w Warszawie przy ul. Koncertowej 13 (część wysoka).**

Wszelkie dokumenty związane z nieruchomością będącą przedmiotem konkursu ofert jak i samego konkursu ofert, w tym warunki konkursu, są do wglądu lub odbioru w siedzibie SBM STOKŁOSY, pokój 110, w godzinach pracy biura Spółdzielni, t.j. w poniedziałki w godzinach 8-18, od wtorku do czwartku w godzinach 8-16 oraz w piątki w godzinach 8-14.

Informacji dotyczących konkursu udziela Kierownik Działu Eksploatacyjnego Pan Marcin Wieczorek.

### Podstawowymi warunkami udziału w konkursie są:

1. Wpłata na konto bankowe SBM STOKŁOSY w SANTANDER BANK POLSKA S. A. Nr 30 1090 1056 0000 0001 4369 1134 wadium w wysokości 10.000,00 zł. (słownie dziesięć tysięcy zł) w nieprzekraczalnym terminie do dnia 29.09.2023 r.
2. Złożenie „Zgłoszenia przystąpienia do konkursu ofert”.

Zaklejoną kopertę zawierającą „Zgłoszenie przystąpienia do konkursu ofert”, można złożyć w kancelarii Spółdzielni, w godzinach pracy biura Spółdzielni, t.j. w poniedziałki w godzinach 8-18, od wtorku do czwartku w godzinach 8-16 oraz w piątki w godzinach 8-14. Kopertę zawierającą „Zgłoszenie (...)” można także przesać do Spółdzielni za pośrednictwem operatora pocztowego (decyduje data wpływu korespondencji do Spółdzielni).

Ostateczny termin składania zgłoszeń upływa w dniu 02.10.2023 r. o godz. 16:00.

Konkurs ofert może być na każdym etapie unieważniony bez podania przyczyn.

REKLAMA



SMB „IMIELIN” z siedzibą w Warszawie, ul. Malinowskiego 5

**ogłasza przetarg nieograniczony na:**

1. Wykonanie przebudowy instalacji gazu w budynkach przy ul. Dereniowej 1 i Hawajskiej 6.
2. Wykonanie wymiany pionów elektrycznych (WLZ) w budynkach przy ul. Warchałowskiego 2 i Hirszfelda 16

Specyfikację Istotnych Warunków Zamówienia można pobrać ze strony Spółdzielni ([www.smbimielin.pl/wspolpraca/przetargi](http://www.smbimielin.pl/wspolpraca/przetargi))

### Termin składania ofert i wpłaty wadium upływa:

Poz. 1 – do 28.09.2023 r. do godz. 9.30  
Poz. 2 – do 28.09.2023 r. do godz. 10.30

**Miejsce składania ofert:** w siedzibie Spółdzielni, pokój nr 25.

### Otwarcie ofert nastąpi w siedzibie Spółdzielni pok. 22:

Poz. 1 w dniu 28.09.2023 r. o godz. 10.00  
Poz. 2 w dniu 28.09.2023 r. o godz. 11.00

### Wymagane wadium:

Poz. 1 – 20 000 zł szczegóły w SIWZ,  
Poz. 2 – 32 000 zł szczegóły w SIWZ

Wadium należy wpłacić na konto PKO BP nr 60 1020 1169 0000 8102 0011 2151.

### Informacje w sprawach przetargu udzielane są telefonicznie:

Poz. 1 – tel. 22 546 19 20  
Poz. 2 – tel. 22 546 19 29

Spółdzielnia zastrzega sobie prawo unieważnienia lub zawieszenia przetargu na okres do trzech miesięcy bez podania przyczyny.

# Uważaj na **fałszywe** prośby o szybki przelew



**1** nie działaj pochopnie

**2** nie klikaj w linki  
i nie otwieraj załączników

**3** zadzwoń do znajomego  
i potwierdź potrzebę  
przelewu

więcej na **cert.pl**

# Zakaz spalania węgla w stolicy od października



**Od niedzieli, 1 października, w stolicy nie będzie można palić węglem w piecach i kominkach. Zakaz został wprowadzony w ramach nowelizacji uchwały antysmogowej dla Mazowsza.**

Za niewiele ponad dwa tygodnie mieszkańcy Warszawy nie będą mogli palić węglem w swoich źródłach ogrzewania. Zakaz dotyczy również paliw stałych produkowanych z wykorzystaniem węgla.

Wyjątek stanowią instalacje spełniające wymogi tzw. ekoprojektu, których eksploatacja rozpoczęła się przed 1 czerwca 2022 r. oraz instalacje spełniające wymagania określone dla kla-

sy 5, których eksploatacja rozpoczęła się przed 10 listopada 2017 r. Właściciele mają możliwość palenia w nich również węglem do końca ich żywotności.

Zakaz spalania węgla w stolicy został wprowadzony przez Sejmik Województwa Mazowieckiego wraz z nowelizacją uchwały antysmogowej. Ten sam dokument wprowadza zakaz spalania węgla w powiatach okołowarszawskich od 2028 roku.

## Miejskie dotacje dostępne przez cały czas

Stolica wspiera mieszkańców w rezygnacji z palenia węglem, udzielając dotacji na likwidację kopciuchów w swoich domach. Wnioski o dofinansowanie można

składać przez cały czas. Obecnie mieszkańcy mogą liczyć na wsparcie w wysokości do 70 procent.

Warszawski program dotacji pozwala na wymianę przestarzałego pieca na ekologiczne źródło ogrzewania: pompę ciepła, kocioł gazowy, instalację ogrzewania elektrycznego, przyłączenie nieruchomości do sieci ciepłowniczej. Mieszkańcy, którzy zdecydowali się na likwidację kopciucha, mogą również otrzymać dodatkowe środki na odnawialne źródła energii: kolektory słoneczne, instalacje fotowoltaiczne czy turbiny wiatrowe, współpracujące z nowym ekologicznym źródłem ogrzewania. Dofinansowanie pokrywa także wykonanie lub modernizację instalacji cen-

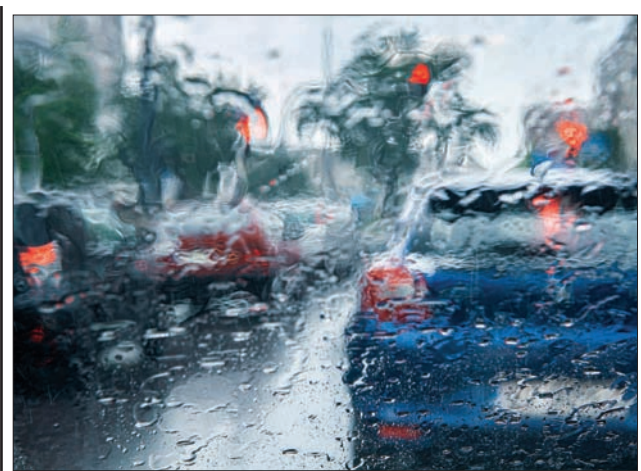
tralnego ogrzewania i instalacji ciepłej wody użytkowej.

Szczegóły dotyczące dotacji można znaleźć na stronie [um.warszawa.pl](http://um.warszawa.pl).

## Program „Czyste powietrze”

Pomoc w likwidacji kopciuchów można uzyskać również w ramach ogólnopolskiego programu „Czyste Powietrze”, który w stolicy realizowany jest przez Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie. Wsparcie finansowe w ramach programu obejmuje wymianę starych pieców na paliwo stałe (na ekologiczne źródła ciepła spełniające wymagania programu), instalację centralnego ogrzewania lub ciepłej wody użytkowej, wentylację mechaniczną, mikroinstalację fotowoltaiczną, a także na ocieplenie domów oraz wymianę okien i drzwi.

Warszawiacy mogą łączyć dotacje z programu Czyste Powietrze z dotacjami miejskimi. O szczegóły można pytać mailowo pod adresem [czystepowietrze@um.warszawa.pl](mailto:czystepowietrze@um.warszawa.pl) oraz u miejskich doradców energetycznych, którzy nieodpłatnie świadczą usługi dla mieszkańców, m. in. pomagają złożyć wniosek o dofinansowanie w programie. Ekspertki pełnią dyżury w punktach konsultacyjnych w dzielnicach Białołęka, Wawer, Włochy, Rembertów, Ursynów, Targówek, Mokotów. Można też umówić wizytę doradcy w domu. **MB**



# Nietrzeźwi kierowcy to prawie zawsze mężczyźni

**Wśród 20 kierowców, którzy w 2022 r. spowodowali w Warszawie wypadek drogowy pod wpływem używek, było 19 mężczyzn i tylko jedna kobieta.**

Wśród 753 wypadków drogowych, do których doszło w 2022 r., 20 spowodowali nietrzeźwi kierowcy. W 18 przypadkach wcześniej pili alkohol, w dwóch – byli pod wpływem innych środków odurzających. Choć to kilka procent wszystkich wypadków, są one tragiczne w skutkach. Spośród 26 poszkodowanych zginęły w nich 4 osoby, a 2 zostały ciężko ranne.

Wypadki po pijanemu powodują prawie wyłącznie mężczyźni. W ubiegłym roku tylko w jednym przypadku była to kobieta. To niezmienna dysproporcja. W latach 2019-22 kierujący-mężczyźni pod wpływem nielegalnych używek spowodowali w Warszawie 97 wypadków drogowych, a kierujące-kobiety „na bani” zaledwie cztery. Zaden z pijanych kierowców, którzy w zeszłym roku spowodowali wypadek na stołecznych ulicach, nie zginął. Ofiarami byli kierowca i pasażer auta, które zostało staranowane przez kierowcę samochodu dostawczego (sprawca odniósł lekkie obrażenia), pasażer auta, którego pijany kierowca uderzył w słup (sprawca wyszedł z wypadku bez szwanku), oraz pieszy, potrącony w efekcie uderzenia w stojące auto (sprawca również wyszedł z wypadku bez obrażeń). **zdm.waw.pl**

# Co z bazą MPO przy ul. Mortkowicza?



**Warto przypomnieć, że od 1 lipca za wywóz śmieci na terenie Dzielnicy Ursynów odpowiedzialne jest Miejskie Przedsiębiorstwo Oczyszczania (MPO). Jak mogłem się dowiedzieć z prasy oraz od mieszkańców, przy ul. Mortkowicza 5 trwają prace przy budowie bazy MPO.**

O pomoc w sprawie wyjaśnienia jakie są plany dotyczące terenu przy ul. Mortkowicza zwróciłem się do mnie zaniepokojeni mieszkańcy. Sprawa kontrowersyjna dotycząca tego terenu rozpoczęła się już w 2009 roku, kie-

dy to stanowczo mieszkańcy protestowali przeciwko sortowni śmieci i bazie MPO, a następnie rozbudowie sortowni śmieci. Skierowałem więc do władz Dzielnicy Ursynów interpelację, w celu rozwiania wątpliwości i poznania przyszłego przeznaczenia tego terenu.

Zgodnie z odpowiedzią jaką uzyskałem na moje wystąpienie, nieruchomości przy ul. Mortkowicza wykorzystywana jest przez spółkę zgodnie z umową dzierżawy z m. st. Warszawa. Zorganizowana została tam baza dla obsługi dwóch dzielnic: Ursynów i Wilanów m.st.

Warszawy. Ponadto Spółka w oparciu o pozytywne doświadczenia z uruchomieniem Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych (PSZOK) na Woli i Bielanych, z których chętnie korzystają mieszkańcy tych dzielnic zakłada, że podobny punkt zorganizuje w tej lokalizacji z myślą o mieszkańcach przede wszystkim dzielnicy Ursynów. Spółka dodatkowo na terenie wspomnianej nieruchomości poza PSZOK-iem planuje zorganizowanie nowoczesnej, automatycznej myjni pojazdów ciężarowych do odbioru odpadów komunalnych, które poruszają się po dzielnicach Mokotów i Ursynów. MPO zakłada dostosowanie części terenu na potrzeby parkingu dla pojazdów ciężarowych. Co najważniejsze dla zaniepokojonych mieszkańców okolicy, spółka nie planuje na terenie nieruchomości tworzenia składowiska odpadów ani składowiska i sortowni odpadów niebezpiecznych. Obsługa komunikacyjna bazy przy ul. Mortkowicza odbywa się ulica-

mi: Zaporska, Osmańczyka oraz Poleczki. Co przyniesie najbliższa przyszłość? Zgodnie z uzyskanymi informacjami pierwszy etap przygotowania bazy MPO przy ul. Mortkowicza 5 został zakończony (zmodernizowano pomieszczenia socjalne dla pracowników). Pozostałe prace są w fazie koncepcyjnej i nie istnieje harmonogram kolejnych etapów prac.

Jako radny często podejmuję tematy związane z gospodarowaniem odpadami, będę dalej przyglądał się tej sprawie i prawdopodobnie jeszcze we wrześniu wprowadzę informację o tej inwestycji pod obrady Komisji Zielonego Ursynowa, której jestem przewodniczącym. Mieszkańcy mają prawo wiedzieć co w okolicy, której mieszkają ma powstać oraz liczyć, że MPO rozwieje wszelkie wątpliwości mieszkańców względem tej inwestycji.

**Paweł Lenarczyk**  
Radny Dzielnicy Ursynów  
Polska 2050 Szymona Hołowni  
/ Otwarti Ursynów  
[plenary@radni.um.warszawa.pl](mailto:plenary@radni.um.warszawa.pl)

# WF dla seniorów

**Nowy rok szkolny, nie tylko dla uczniów! Urząd Dzielnicy Ursynów zaprasza mieszkańców dzielnicy, powyżej 60. roku życia, do udziału w projekcie „WF dla ursynowskiego seniora”. Bezpłatne zajęcia ruszyły 11 września i potrwają do końca października. Obowiązują zapisy.**

Do wyboru jest siłownia, fitness oraz kregle. Zajęcia pod okiem instruktorów odbywać się będą w obiektach sportowych położonych w centrum Ursynowa, od poniedziałku do piątku, aż do końca października. Zajęcia na siłowni odbywać się będą w godz. 13.00 – 14.00, fitness w godz. 14.00 – 15.00, a kregle w godz. 15.00 – 16.00.

Informacje i zapisy pod numerem telefonu: 22 443 73 95, w dni powszednie, w godzinach 10.00-14.00. Liczba miejsc ograniczona! - Wraz z początkiem roku szkolnego serdecznie zapraszam wszystkich ursynowskich seniorów na zajęcia WF! Dzięki dofinansowaniu z Urzędu Marszałkowskiego Województwa Mazowieckiego, nasz urząd organizuje cykl aktywności sportowych dla mieszkańców powyżej 60. roku życia. Udział w zajęciach jest całkowicie bezpłatny. Nie liczy się też aktualna forma, ale zapał i chęć do ćwiczeń - zachęca Jakub Berent, zastępca burmistrza Ursynowa, odpowiedzialny za sprawy społeczne.

Projektu współfinansowany jest przez Urząd Marszałkowski Województwa Mazowieckiego.

# Tornado zagrożenie – 10. edycja

**Nie jest łatwo być rodzicem, szczególnie teraz. Chcesz wzmocnić swoje kompetencje, niepokoisz się o swoje dziecko lub potrzebujesz po prostu porozmawiać? Zajęcia są nieodpłatne, a ich celem jest edukacja i wsparcie rodziców/opiekunów dzieci i nastolatków. Pierwsze spotkanie 14 września. Obowiązują zapisy.**

Zapraszamy do udziału w projekcie „Tornado zagrożenie – świadomy rodzic i świadomy nastolatek”. Jego zadaniem jest wspólna praca nad budowaniem rodzinnych relacji. Rodzic każdego dnia mierzy się z wyzwaniem, podejmując wiele decyzji, przeżywa różne emocje. Starsz się łącząc różne sfery życia, przeżywa lepsze i gorsze, rodzicielskie chwile. Na zajęcia zapraszamy też specjalistów chcących poszerzyć swoją wiedzę.

Terminy zajęć online:  
- 14.09.2023 r., godz. 16.30-20.30 - „W gąszczu życia emocjonalnego – czyli o znaczeniu emocji”  
- 21.09.2023 r., godz. 16.30-20.30 - „Depresja, obniżenie nastroju i zachowania ryzykowne u młodzieży”  
- 28.09.2023 r., godz. 16.30-20.30 - „Asertywny rodzic – asertywne dziecko”  
- 23.11.2023 r., godz. 17.00-20.00 - „Dorastanie i seksualność a nastolatki”

Na zajęcia obowiązują zapisy i poprzez formularz: <https://www.survio.com>, e-mail: [tornadozagrozen@gmail.com](mailto:tornadozagrozen@gmail.com) lub pod numerem tel.: 533 300 401.

W ramach projektu można skorzystać z bezpłatnych konsultacji indywidualnych z psychologiem, pedagogiem, terapeutą dzieci i młodzieży, terapeutą uzależnień.

Projekt finansowany przez Dzielnicę Ursynów m.st. Warszawy, organizowany przez Fundacja Studio Psychologii Zdrowia.

# Ostatnie dni zgłoszeń do Warszawskiego Drzewa Roku

**Jeszcze tylko do 15 września można zgłaszać swoich kandydatów do plebiscytu „Warszawskie Drzewo Roku”. Zwycięzca, którego poznamy w listopadzie, zostanie zgłoszony do konkursu ogólnopolskiego.**

To pierwsza edycja plebiscytu na „Warszawskie Drzewo Roku”. Tytuł ten przypadnie roślinie, która wyróżni się nie tylko cechami gatunkowymi (wielkość czy wiek), ale również historią. Warto zgłaszać swoich kandydatów – zwycięzca zostanie zgłoszony do ogólnopolskiego konkursu na Drzewo Roku. Termin wysyłania zgłoszeń mija w najbliższy piątek, 15 września.

Aby zgłosić swojego kandydata, wystarczy wypełnić formularz internetowy zamieszczony na

stronie [www.zzw.waw.pl/drzeworoku](http://www.zzw.waw.pl/drzeworoku), wskazując podstawowe informacje dotyczące drzewa oraz dokładnie uzasadniając swój wybór. Ze wszystkich zgłoszeń



komisja, złożona z ogrodników i dendrologów Zarządu Zieleni m.st. Warszawy (ZZW), wybierze po jednym drzewie z każdej dzielnicy. Wyniki zostaną ogłoszone 7 października podczas pikniku dendrologicznego w Pałacu Edukacyjnym Kamień. Finałowa osiemnastka będzie reprezentować swoje dzielnice w drugim etapie – głosowaniu internautów.

Zwycięzca całego plebiscytu zostanie ogłoszony w listopadzie.

Plebiscyt na Warszawskie Drzewo Roku jest częścią większego projektu W koronach miasta, realizowanego przez warszawski Zarząd Zieleni od 2019 r. Poprzez działania edukacyjne – warsztaty, spacerzy czy pikniki, edukatorzy i dendrologzy ZZW dzielą się swoją wiedzą na temat drzew, ich wpływu na przestrzeń miejską, powietrze, temperaturę oraz na jakość życia mieszkańców miasta – ludzi i zwierząt. **Karolina Kwiecień-Lukaszewska**

Umowa z Organizacją Odzysku Opakowań pozwala zapomnieć o karach

# Główny cel to przetwarzanie, a nie utylizacja

**Przetwarzając surowce wtórne ratujemy świat dla naszych dzieci. Słowa te stanowią kwintesencję przekazu publicznej kampanii edukacyjnej Organizacji Odzysku Opakowań Rebis SA.**

Hasło to w lapidarnej formie przypomina, w jaki sposób powinniśmy zadbać o naszą planetę. Przetwarzając odpady radykalnie ograniczamy ilość śmieci zanieczyszczających środowisko. Co więcej – zmniejszamy eksploatację surowców naturalnych. Wbrew utartym nawykom, większości opakowań nie należy wywozić na wysypiska, nie tylko ze względów ekologicznych, lecz też ekonomicznych, ponieważ nadają się do powtórnego przerobu, w dodatku dostępne za niewielkie pieniądze. Od 1 stycznia 2020 r. w Polsce segregacja odpadów jest obowiązkowa, za brak segregacji naliczana jest dodatkowa opłata. Natomiast za nieodpowiednią segregację i popełniane błędy można otrzymać karę finansową. Chcąc uniknąć tego rodzaju problemów należy nawiązać współpracę z Organizacjami Odzysku Opakowań.

## Edukacja, edukacja, edukacja...

Mówi Sławomir Kowalski, prezes Organizacji Odzysku Opakowań „Rebis” SA, „Szczególnie ważne jest upowszechnianie wiedzy na temat różnych aspek-

zaczynając od podstaw, czyli odzyskiwania surowców, które nie powinny trafiać na wysypiska. Najłatwiej zrobić to wskazując, że mają one określoną wartość. A więc także i realną cenę. I tu pojawia się bardzo ważne wyzwanie dla gmin, bo to właśnie one powinny zorganizować sprawny system skupu – a nie jak dotychczas – jedynie odbiór surowców wtórnych. Ze znalezieniem odbiorców surowców wtórnych nie ma problemu, korzysta z nich coraz więcej producentów. Wszędzie tam, gdzie domową segregację wspiera właściwie zorganizowany odbiór, firmy, które się tym zajmują, zarabiają poważne kwoty. Chętnie płaciłyby więc indywidualnym dostawcom – bezpośrednio lub poprzez punkty skupu za wyselekcjonowane zużyte opakowania. A to rozwiązałoby problem wielu osiedli w Warszawie i innych miastach, gdzie wcześniej posegregowane odpady zginięte są w zbiornikach śmieciarek.

## Proces przemiany świadomości

Szczególnie ważne jest upowszechnienie wiedzy na temat różnych aspektów zrównoważonego rozwoju. Godna poparcia jest każda forma edukacji – kampanie edukacyjne, ulotki, informacje w Internecie, konferencje i rozmaite eventy. Potrzebne jest więc rozwiązanie systemowe, które w realny sposób

odzysku i recyklingu odpadów opakowaniowych. Przejmują na siebie obowiązki, jakie ciążyą na przedsiębiorcach, producentach i importerach wprowadzających na rynek produkty w różnego rodzaju opakowaniach wykonanych z papieru i tektury, tworzyw sztucznych, aluminium i stali, szkła oraz drewna. Specyficzną kategorią stanowią odpady wielomateriałowe, które składają się z kilku niemożliwych do oddzielenia elementów, na przykład z papieru i plastiku.

Jak to wygląda w praktyce? Każdy producent lub importer bierze na siebie odpowiedzialność za przyszłą zbiórkę, segregację oraz proces odzysku i recyklingu odpadów opakowaniowych, które stosuje. Dotyczy to oczywiście masy i typu, a nie konkretnych jednostkowych pudełek, toreb, itp. Jeżeli porozumie się ze specjalistycznymi zakładami odzysku (tzw. recyklerami) i zapłaci im za przyszłą zbiórkę, segregację, proces odzysku i recyklingu odpadów opakowaniowych odpowiedniej ilości określonego rodzaju odpadu, nie będzie musiał uiścić tak zwanej opłaty produktowej, czyli kary lub zadośćuczynienia za wprowadzanie do obiegu opakowań. Organizacja takiego przedsięwzięcia nie jest jednak łatwa. Zazwyczaj wymaga zatrudnienia przynajmniej jednego pracownika, który w dodatku musi być specjalistą w tej dziedzinie i wiedzieć, jak interpretować często aktualizowane przepisy.

## Organizacje odzysku opakowań

Chcąc uniknąć tego rodzaju problemów większość producentów podejmuje współpracę z Organizacjami Odzysku Opakowań. Zanim dojdzie do podpisania umowy, organizacja musi zebrać informacje na temat typu i ilości tzw. masy opakowaniowej, by ustalić, czy nadaje się ona do recyklingu i czy będzie mogła przejąć na siebie obowiązki producenta lub importera. Generalnie, Organizacje Odzysku Opakowań współpracują z licznymi zakładami odzysku i operują dużym wolumenem produktowym, mogą więc uzyskać nieporównywalnie lepsze warunki finansowe niż indywidualni zleceńdawcy. Co więcej – mają one dostęp do ogólnokrajowej sieci gospodarki odpadami, więc na rzecz naszego klienta np. z Wrocławia może działać recykler z Kielc. Zgodnie z założeniami ustawodawcy – chodzi więc o zapewnienie odzysku i recyklingu określonej masy odpadów, a nie miejsce, w którym się to dzieje. W praktyce jest to skomplikowany proces. Organizacja bierze na siebie odpowiedzialność za odzysk i recykling określonej tzw. masy opakowaniowej. Żeby tak się stało, musi poprzez swoich wyspecjalizowanych kontrahentów, to jest zbierających oraz recyklerów, najpierw zebrać wymaganą masę danego rodzaju opakowań, posegregować je i przetworzyć. Co ciekawe – część odpadów trafia na eksport, choć za granicę polskie organizacje mogą współpracować wyłącznie z zakładami recyklingu posiadającymi uprawnienia honorowane w naszym kraju. Choć zdarza się to rzadko, jeśli organizacja nie znajduje odpowiedniego ekwiwalentu określonych odpadów, przejmuje na siebie zobowiązania przedsiębiorców, producentów lub importerów, wnosząc za nich opłatę produktową. A opłaty produktowe są generalnie dość wysokie i uzależnione od typu opakowań. W związku z tym dużym firmom, które muszą się liczyć z opłatą produktową na poziomie kilku a nawet kilkudziesięciu milionów złotych, umowa z Organizacją Odzysku Opakowań pozwala zapomnieć o zagrożeniach i karach.

## Aż 99 proc. posegregowanych odpadów



W Japonii są miejscowości, których mieszkańcy udowodnili, że są w sta-

nie posegregować nawet 99 proc. odpadów. Ilustruje to poziom świadomości ekologicznej społeczeństwa. Świat patrzy na to z zazdrością. Z roku na rok sytuacja się poprawia, ale system musi być lepiej zorganizowany. Najważniejsze jest uświadomienie, że segregowane odpady to surowiec jak każdy inny i ma określoną wartość. Zgodnie ze starą zasadą, że zmiany trzeba zacząć od siebie, należy gorąco zachęcać branżowe firmy do prowadzenia kampanii publicznych na rzecz segregacji i właściwego wykorzystania odpadów opakowaniowych. Powinniśmy też mówić o tym, co jest ważne dla świata, żeby nasze dzieci i wnuki mogły żyć na planecie, której kondycja przynajmniej nie będzie gorsza niż obecnie. Naturalnym zadaniem organizacji takich jak „Rebis” powinno być nie tylko rzetelne prowadzenie działalności, ale też promocja, która ten biznes stymuluje, a jednocześnie intensyfikuje powtórny przerób surowców. Każda ilość odzyskanych odpadów to bowiem oddech dla środowiska.

## SEGREGUJMY ODPADY! PRZETWARZAJĄC SUROWCE WTÓRNE RATUJEMY ŚWIAT DLA NASZYCH DZIECI!

Zasady gospodarowania odpadami regulują ustawy z dnia 13 czerwca 2013 r. o gospodarce opakowaniami i odpadami opakowaniowymi (art. 8 pkt. 13 str. 8 (publiczne kampanie edukacyjne) oraz z dnia 11 maja 2001 r. o obowiązkach przedsiębiorców w zakresie gospodarowania niektórymi odpadami oraz o opłacie produktowej (załącznik nr 10, str. 45).



tów zrównoważonego rozwoju. Godna poparcia jest każda forma takiej edukacji – kampanie edukacyjne, ulotki, informacje w Internecie, konferencje i rozmaite eventy. Świadomość społeczna dotycząca ekologii jest dziś na nieporównywalnie wyższym poziomie niż jeszcze kilka lat temu”.

Życie pokazało, że trudno przecenić znaczenie ustawy dotyczącej wprowadzenia kaucji na opakowania plastikowe. To kolejny ważny krok po ograniczeniu ilości plastikowych toreb jednorazowego użytku zalewających rynek. Warszawska Organizacja Odzysku Opakowań „Rebis” SA od dawna przypomina Polakom, że zużyte opakowania, które trafiają na śmietnik mogą dla wielu firm stanowić cenny surowiec. Należałoby sięgnąć do wzoru sprzed transformacji ustrojowej, gdy w każdej miejscowości funkcjonowały liczne, łatwo dostępne punkty skupu, do których przynoszono puste butelki, papier i inne surowce. Dla dzieci i młodzieży był to sposób, by zarobić kilka złotych kieszonkowego. W związku z tym do pojemników na śmieci lub niestawnej pamięci blokowych zyspów trafiały odpady nie nadające się do utylizacji. Zużyte opakowania starannie segregowano, gromadzono i odnoszono do punktów skupu.

Dzisiaj to wzór godny naśladowania. Co ciekawe – bardzo podobny system funkcjonuje obecnie w Kalifornii, która jest światowym liderem zrównoważonego stylu życia. Zarówno szkoły, jak i rodzice, zachęcają młodych Amerykanów do zbierania surowców wtórnych, które można z zyskiem odsprzedać wyspecjalizowanej firmie. Szczególnie ważne jest to, by w rzeczywisty sposób zaangażować społeczeństwo, a zwłaszcza młodych ludzi, w proces przemiany

zachęci Polaków, a zwłaszcza najmłodsze pokolenie, do segregacji i umożliwi im odsprzedaż zużytych opakowań. Przetwarzanie więc, a nie utylizacja.

„Pobyt w USA stał się dla mnie inspiracją biznesową na całe życie – opowiada prezes Sławomir Kowalski. – Po powrocie do Polski chciałem zająć się czymś, co pozwoli mi połączyć zarabianie na życie z działalnością na rzecz środowiska. Nikt u nas wówczas nie mówił o gospodarce cyrkularnej i zagrożeniach związanych m.in. z globalnym ociepleniem. Na szczęblu Unii Europejskiej dopiero pojawiły się idee, które przybrały formę ESG. A przecież już wtedy było wiadomo, że jeśli nie wejdziemy na drogę sustainability, czekają nas poważne problemy – zarówno w skali kraju, jak i całej planety. W związku z tym zdecydowałem się utworzyć jedną z pierwszych organizacji odzysku opakowań. Działam na tym rynku od 20 lat. Skorzystałem z rozwiązań, które ustalały obowiązki przedsiębiorców i porządkowało sytuację w tej dziedzinie”.

Wypowiedź prezesa Kowalskiego należy uzupełnić informacją, że od 20 lat firmy wprowadzające na rynek towary w opakowaniach mają obowiązek, by zadbać o to, co stanie się z nimi później. Rozwiązaniem to zostało przyjęte ze Stanów Zjednoczonych. Cel stanowi przetwarzanie, a nie utylizacja, która przecież w taki lub inny sposób szkodzi środowisku. Zajmują się tym Organizacje Odzysku Opakowań, działające zgodnie z założeniami ustawy o obowiązkach przedsiębiorców w zakresie gospodarowania niektórymi odpadami oraz o opłacie produktowej, która weszła w życie w 2002 roku. Głównym celem ich działalności jest zapewnienie

## Dziurawy system

Co dzieje się z opakowaniami, które nie nadają się do powtórnego przerobu? Część z nich trafia do spalarni śmieci, znaczne ilości wykorzystują cementownie jako wsad do pieców. Pomimo licznych apeli ekologów, nadal poważny problem stanowią torby foliowe. Ich liczba się zmniejsza, ale znacznie wolniej niż byśmy sobie tego życzyli. Wygląda na to, że jedynym rozsądnym rozwiązaniem



<b>OOO</b> <b>REBIS S.A.</b>	<b>Organizacja Odzysku Opakowań</b> <b>REBIS S.A.</b>
ul. Wołska 64A lok. 8, 01-134 Warszawa	tel./fax: 0226205123, 0226206728
email: rebis@rebis.org.pl	
NIP: 951-20-61-104	REGON: 015286602
KRS: 0000146395 Numer Rejestrowy: 000023582	
Kapitał akcyjny: 2 500 000 zł (opłacony w całości)	
Sąd rejestrowy: Sąd Rejonowy dla M. St. Warszawy w Warszawie, XIV Wydział Gospodarczy KRS	



## Wakacyjne remonty na warszawskich drogach - podsumowanie

**Kilometry wyremontowanych ulic, powrót tramwajów na Puławską, nowe przejścia, wygładzone nawierzchnie - miasto wykorzystało wakacyjne zmniejszenie ruchu na liczne remonty. Prezydent Rafał Trzaskowski relacjonował ich przebieg podczas konferencji prasowej na Rondzie Zgrupowania AK „Radosław”.**

Prezydent spotkał się z dziennikarzami na wyremontowanym rondzie Radosława. Na jezdni i drogach rowerowych jest tu nowy asfalt – aż 11 tys. m<sup>2</sup> – poprawiono krawężniki, chodniki i oznakowanie poziome. Podczas wakacji miasto przeprowadziło takie błyskawiczne remonty w kilkunastu miejscach w Warszawie.

- Przez cały czas unowocześniamy Warszawę. Staramy się właśnie w wakacje kumulować najważniejsze prace. Cieszę się, że udało się przywrócić ruch na ulicy Puławskiej, zarówno samochodowy, jak i tramwajowy, tak jak obiecywałem w ciągu 12 miesięcy. Jestem zadowolony, że udało się skończyć tyle remontów przed rozpoczęciem nowego roku szkolnego – mówił prezydent Rafał Trzaskowski.

- Metamorfozę przechodzi Marszałkowska, wypiękniła nam ulica Piękna, na rondzie Sedlaczka położono nowy asfalt, efekt prac widać na placu

Trzech Krzyży. W zachodniej części miasta powstaje tramwaj na Kasprzaka. Kontynuujemy prace nad linią do Wilanowa. Na Anopolu jest już nowa, bardzo potrzebna zajezdnia – dodał prezydent Trzaskowski.

### Odnowione ulice, wyremontowane tory

- Od początku lipca do końca sierpnia ZDM prowadził prace w ośmiu lokalizacjach – na ul. Hynka, Pięknej, Czecha, Podczaszyńskiego, rondzie Zgrupowania AK „Radosław”, oraz pl. Trzech Krzyży i pl. Bankowym. Łączna długość tych ulic to ponad 5,5 km. Chciałbym podziękować wszystkim, którzy pracowali w czasie wakacji, ponad pół tysiąca osób na naszych inwestycjach, za to że w sezonie urlopowym byli gotowi zostać w Warszawie – podkreślał dyrektor Zarządu Dróg Miejskich Łukasz Puchalski. - Udrożniliśmy 6 ciągów komunikacyjnych, także Wisłostada jest już w pełni przejezdna, po budowie kolektora i połączeniu mostu pieszo-rowerowego z Bulwarami – dodał dyrektor ZDM.

Wakacyjne prace prowadziły także Stołeczny Zarząd Rozbudowy Miasta czy Tramwaje Warszawskie. Na Bielanach tramwajarze wyremontowali tory na Wólczyńskiej (rozjazdy na poszczególnych skrzyżowaniach), na odcinku między aleją Reymonta a Młoci-

nami. Prace prowadzone są także w tunelach, czyli przy największej inwestycji komunikacyjnej ostatnich lat – metra. W wakacje na Bemowie rozpoczęły się prace przy konstrukcji łącznika pod jezdniami ulicy Górczewskiej – trzeba to zrobić, zanim będą budowane tunele podziemnej kolei.

Wśród zakończonych remontów jest wymiana nawierzchni przy ulicy Czecha na odcinku od Płowieckiej do Kaj-

ki. Z kolei na Białołęce do eksploatacji wkrótce oddane będzie rondo na skrzyżowaniu ulic Ostródzkiej i Zdziańskiej, powstała tam też kanalizacja ściekowa, przejścia dla pieszych, wkrótce pojawi się nowe oświetlenie, chodniki oraz nowa zieleni.

- Miasto maksymalnie wykorzystało czas wakacji, codziennie obserwuję remont na pl. Trzech Krzyży, a ze swojej okna budowę linii tramwajowej na

Kasprzaka i to, jak te prace są zaawansowane. Na Puławskiej warszawiacy mogą już jechać tramwajem po zielonych torach – mówił poseł Michał Szczerba. - Trzeba jednak powiedzieć, że Warszawa nie jest hołubiona przez rządzących. Od 2019 do 2023 r. nawet uwzględniając rekompensaty Warszawa ma 9 mld złotych ubytków w budżecie. Dopiero kiedy zbliżają się wybory rządzący obiecują pewne programy, wtedy kiedy rozpoczyna się kampania wyborcza – dodał poseł Szczerba.

### Wykorzystać mały ruch

Podczas wakacji ruch w mieście wyraźnie się zmniejsza. Z danych Warszawskiego Transportu Publicznego wynika, że jeśli przyjąć za „bazowe” obłożenie autobusów, tramwajów i metra w drugim tygodniu maja, to w wakacje spada ono do 81-87 proc. tej wartości. Rekordowy był „długi weekend” w połowie sierpnia, kiedy ruch osiągnął zaledwie 71 proc. wartości bazowej.

Wyraźnie niższy jest też ruch samochodowy. ZDM podaje średnią liczbę pojazdów w ciągu doby w dniu roboczym na ul. Czecha – w październiku 31,3 tys. samochodów, a w sierpniu 27,7 tys. czyli aż o 3,6 tys. mniej. Podobnie jest na rondzie Radosława – październik 40 tys., a sierpień 37,6 tys. (o 2,4 tys. mniej).

Jakub Dybalski



## Drodzy Mieszkańcy, Szanowni Sąsiedzi!

**Zgodnie z informacją przekazaną przez stołeczny Zarząd Dróg Miejskich nawierzchnia na ul. Rosoła na odcinku pomiędzy ul. Filipiny Płaskowickiej i ul. Wesoła zostanie wyremontowana.**

W ostatnim dniu lipca zwróciłem się do burmistrza naszej dzielnicy z prośbą o jak najszybsze podjęcie działań zmierzających do wyremontowania nawierzchni na ul. Rosoła na odcinku pomiędzy ul. Filipiny Płaskowickiej i ul. Wesoła, w obydwu kierunkach. Po pracach związanych z budową tunelu POW stan nawierzchni na ul. Rosoła uległ znacznemu pogorszeniu i pozostawia wiele do życzenia. Jezdnia w tym miejscu jest chropowata, nierówna i popękana, z licznymi ubytkami, w wielu miejscach jest dziurawa. Dodatkowo, uzupełnienia i wyrównania wymaga także nawierzchnia na wjeździe w ul. Wesoła oraz położoną po przeciwległej stro-

nie ul. Panoramiczną. Konieczne jest także domalowanie linii naprowadzających na wjazdy w obydwie uliczki z ul. Rosoła.

Zgodnie z informacją otrzymaną z Zarządu Dróg Miejskich w Warszawie remont nawierzchni na ulicy Rosoła został przewidziany do realizacji. Mam nadzieję, że do końca roku w całości uda się go przeprowadzić.

**Grażyna Wójtowicz  
Radna Dzielnicy Ursynów  
gwojtowicz@radni.um.warszawa.pl**



## Zielony Ursynów protestuje przeciwko ograniczeniom dla właścicieli nieruchomości

**Urząd m. st. Warszawy ogłosił, że odstępuje od dalszych prac nad projektem nowego studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego stolicy. Wszystkie zmiany w przepisach. Mieszkańcy Zielonego Ursynowa nie składają jednak broni w walce z propozycjami, które były przedmiotem projektu.**

Działania mieszkańców Zielonego Ursynowa, którzy aktywnie protestują przeciwko przywołanemu projektowi, pozostają ze wszech miar uzasadnione. Odstąpienie przez lokalne władze od prac nad nowym studium oznacza bowiem, że pomysły ujęte w tym dokumencie wyładują w koszu.

Przypomnijmy, urzędnicy zaproponowali w projekcie studium wprowadzenie szeregu ograniczeń przeznaczenia obszarów położonych w dzielnicy Ursynów po zachodniej stronie ul. Puławskiej na odcinku od granicy z Piasecznem do Południowej Obwodnicy Warszawy, który w projekcie nowego studium jest oznaczony symbolem URW-16 oraz URW-22 (obszary stanowią część Zielonego Ursynowa). Ograniczenia te

miałyby polegać na przypisaniu tym obszarom funkcji Zz. Pod tym symbolem w projekcie studium kryją się tereny istniejącej zabudowy w zieleni. Poprzez nadanie przywołanym terenom funkcji Zz wprowadzono by szereg nieakceptowalnych z punktu widzenia właścicieli nieruchomości na Zielonym Ursynowie ograniczeń w zarządzaniu tymi nieruchomościami.

Funkcja Zz oznacza zakaz lokalizowania na tych terenach zabudowy innej niż przewidziana w drodze drobnych wyjątków (wyjątki dot. np. garaży czy też budynków gospodarczych stawianych wyłącznie w ramach uzupełniania istniejącej zabudowy na działkach budowlanych). Gdyby nowe studium weszło w życie w zaproponowanym kształcie, nie można byłoby na przywołanym obszarze stawiać chociażby domów jednorodzinnych.

Takie zmiany uderzyłyby w mieszkańców. Nieruchomości położone na Zielonym Ursynowie po zachodniej stronie ul. Puławskiej na odcinku od granicy z Piasecznem do Południowej Obwodnicy Warszawy (Jeziorki Południowe i Jeziorki Północne) w jednym gospodarstwie domowym stanowią przekazywany z pokolenia na pokolenie

majątek. W ten sposób na przestrzeni lat na tych terenach powstawały nowe budynki, zaś ta część Zielonego Ursynowa rozwijała się w ramach charakterystycznej dla tego rejonu zabudowy. Właściciele ziem chcieliby mieć możliwość, aby ich dzieci również mogły swobodnie dysponować tymi nieruchomościami. Dlatego protestują. W tym celu wykorzystują procedurę zbierania przez urząd m. st. Warszawy uwag do projektu studium.

Stołeczny magistrat zarzucił prace nad studium, ponieważ 7 lipca 2023 r. Sejm uchwalił zmiany w przepisach o zagospodarowaniu przestrzennym. Zgodnie z nowelizacją, w jednostkach samorządu terytorialnego nie będzie już sporządzane studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego. W to miejsce od 2026 r. wejdą plany ogólne. Dokumenty te określają miejsca w gminie, gdzie będzie można budować nieruchomości. Warszawa ma więc niecałe 2,5 roku na przyjęcie planu ogólnego. I właśnie w pracach nad tym dokumentem mają być wykorzystane, jako materiał analityczny, uwagi zgłaszane przez mieszkańców do projektu studium, o którym mowa na wstę-

pie. A więc, mimo że samo studium już nie zostanie uchwalone, zbierane obecnie do niego uwagi mogą wpłynąć na to, jak urzędnicy ukształtują plan ogólny.

W konsekwencji uzasadnione są działania mieszkańców Zielonego Ursynowa, którzy zgłaszają uwagi do projektu studium, przeciwstawiając się zamiarowi wprowadzenia przez władze miasta ograniczeń w dysponowaniu przez nich nieruchomościami. W ten sposób stołeczni władze otrzymują jasny sygnał, jakie pomysły nie są pożądane przez mieszkańców na etapie sporządzania projektu planu ogólnego. Uwagi do projektu studium można zgłaszać do 29 września 2023 roku.

**Dr Piotr Pieńkosz  
Projekt Ursynów**



# SZKOŁA PODSTAWOWA nr 340 przy ul. Lokajskiego 3

zaprasza 30 września 2023 r. – sobota  
w godz. 10.00 – 14.00

Chętni do wynajęcia stoiska  
powinni zgłaszać się mailowo  
na adres szkoły:  
sp 340@eduwarszawa.pl

W tytule należy podać „Wyprzedaż garażowa”,  
w informacjach, które stoisko Państwo  
wynajmujecie:  
podłoga 15 zł  
stolik 25 zł  
drabinki 30 zł

Pieniądze zebrane za wynajęcie stanowiska będą  
przeznaczone na stypendia dla naszych uczniów  
w ramach programu „ Stypendia Św. Mikołaja”.

Kolejne edycje w następujących terminach:  
28 października 2023r;  
25 listopada 2023;  
09 grudnia 2023

Wejście dla kupujących darmowe.

Akcja organizowana jest w ramach naszej  
współpracy z Fundacją św. Mikołaja.  
Fundacja zgodnie z prawem ma zezwolenie  
na zbiórki pieniężne.



**Spółdzielnia  
Mieszkaniowo-Budowlana „Jary”**  
Warszawa-Ursynów ul. Surowieckiego 12

## ZAPRASZA DO KONKURSU OFERT na najem lokali użytkowych usytuowanych:

- na parterze budynku mieszkalnego przy ul. Cybisa 6 o powierzchni 118,62 m<sup>2</sup>,
- w budynku mieszkalnym przy ul. Dembowskiego 13 o powierzchni 192,60 m<sup>2</sup> na poziomie niskiego parteru,
- w budynku mieszkalnym przy ul. Dunikowskiego 10 o powierzchni 121,70 m<sup>2</sup> na poziomie niskiego parteru,
- w budynku mieszkalnym przy ul. Pięciolinii 10 o powierzchni 104,24 m<sup>2</sup> na poziomie niskiego parteru,
- w budynku mieszkalnym przy ul. Pięciolinii 10 o powierzchni 68,77 m<sup>2</sup> na poziomie niskiego parteru,
- w pawilonie wolnostojącym przy ul. Wiolinowej 14 o powierzchni 316,00 m<sup>2</sup>.

Oferty z podaniem proponowanej stawki najmu, sposobu zagospodarowania i rodzaju prowadzonej działalności należy złożyć w zamkniętej kopercie do siedziby Spółdzielni przy ul. Surowieckiego 12 w (02-785) Warszawie, w terminie do dnia **02.10.2023 r. do godz.18:00** z dopiskiem „Konkurs ofert”.

### OFERTA POWINNA ZAWIERAĆ M.IN.:

- nazwę i siedzibę oferenta, formę prawną podmiotu gospodarczego, który ma prowadzić działalność gospodarczą w lokalu, dokumenty rejestrowe potwierdzające prowadzenie działalności gospodarczej (wyciąg z rejestru handlowego lub zaświadczenie o wpisie do ewidencji działalności gospodarczej, REGON, NIP, PESEL).
- oferowaną stawkę czynszu najmu za 1 m<sup>2</sup> /netto.

Poza proponowaną przez Oferenta stawką czynszu najmu, najemca pokrywa opłaty eksploatacyjne. Zawarcie umowy najmu warunkujemy wpłatą kaucji. Spółdzielnia zastrzega sobie prawo swobodnego wyboru oferenta lub unieważnienia konkursu bez podania przyczyn.

**Szczegółowe informacje można uzyskać w Sekcji lokali użytkowych, pok. 104,  
tel. 22 643-06-50; 535-297-066.**

Zapraszamy również na stronę internetową Spółdzielni [www.smbjary.waw.pl](http://www.smbjary.waw.pl), na której znajdziecie Państwo informację o lokalach użytkowych o powierzchniach poniżej 100 m<sup>2</sup>.

Wójt Gminy Lesznowola  
ul. Gminna 60  
05-506 Lesznowola

RUP.6721.1.16.2023.MDO  
ID 82237

Lesznowola, 11.09.2023 r.

### OGŁOSZENIE

w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Lesznowola dla części obrębu Nowa Wola zatwierdzonego uchwałą Nr 625/L/2022 Rady Gminy Lesznowola z dnia 26 maja 2022 r.

Na podstawie art. 17 pkt 1 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 977 ze zm.) oraz art. 39 ust.1, w związku z art. 46 pkt 1 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1094 ze zm.) zawiadamiam o podjęciu przez Radę Gminy Lesznowola uchwały Nr 859/LXVII/2023 z dnia 31 sierpnia 2023 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Lesznowola dla części obrębu Nowa Wola zatwierdzonego uchwałą Nr 625/L/2022 Rady Gminy Lesznowola z dnia 26 maja 2022 r.

Jednocześnie zawiadamia się wszystkich zainteresowanych o możliwości zapoznania się z dokumentacją sprawy (uchwała o przystąpieniu do sporządzenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego) w siedzibie Urzędu Gminy Lesznowola przy ul. Gminna 60, 05-506 Lesznowola oraz w Biuletynie Informacji Publicznej.

Zainteresowani mogą składać wnioski do wyżej wymienionego dokumentu:

- 1) bezpośrednio w Kancelarii Urzędu Gminy Lesznowola, w godzinach pracy Urzędu;
- 2) pocztą tradycyjną na adres: Urząd Gminy Lesznowola, ul. Gminna 60, 05-506 Lesznowola.
- 3) drogą elektroniczną przy pomocy elektronicznej skrzynki podawczej – opatrując dokumenty kwalifikowanym podpisem elektronicznym albo profilem zaufanym.

Wnioski należy składać do Wójta Gminy Lesznowola, który jest właściwym organem do rozpatrzenia wniosków, z podaniem imienia i nazwiska lub nazwy jednostki organizacyjnej, adresu wnioskodawcy, przedmiotu wniosku oraz oznaczenia nieruchomości, której dotyczy, w nieprzekraczalnym terminie do dnia **13 października 2023 r.**

Z up. Wójta  
Marcin Kania  
Zastępca Wójta

27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych) (Dz. Urz. UE L 119/1 z późn. zm.) informuję, że:

- 1) administratorem danych osobowych jest Gmina Lesznowola, ul. Gminna 60, 05-506 Lesznowola, tel. (22) 757-93-40, fax (22) 757-92-70, email: [rodo@lesznowola.pl](mailto:rodo@lesznowola.pl).
- 2) Dane kontaktowe inspektora ochrony danych: mail: [inspektor@lesznowola.pl](mailto:inspektor@lesznowola.pl), adres do korespondencji: Inspektor ochrony danych, Gmina Lesznowola, ul. Gminna 60, 05-506 Lesznowola.
- 3) Państwa dane osobowe będą przetwarzane w celu wypełnienia obowiązku prawnego ciążącego na administratorze (art. 6 ust.1 lit c w/w rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r.), tj. sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.
- 4) podstawą obowiązku prawnego ciążącego na administratorze jest art. 14 i nast. ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2023 r. poz. 977 ze zm.).
- 5) odbiorcą Państwa danych osobowych mogą zostać podmioty uprawnione na podstawie przepisów prawa oraz podmioty świadczące obsługę administracyjno-organizacyjną t.j. urzędu.
- 6) Państwa dane osobowe nie będą przekazywane do państwa trzeciego lub organizacji międzynarodowej.
- 7) Państwa dane osobowe będą przechowywane przez okres uregulowany rozporządzeniem Prezesa Rady Ministrów z dnia 18 stycznia 2011 r. w sprawie instrukcji kancelaryjnej, jednolitych rzeczowych wykazów akt oraz instrukcji w sprawie organizacji i zakresu działania archiwów zakładowych (Dz. U. z 2011 r. Nr 14, poz. 67 z późn. zm.).
- 8) w granicach i na zasadach opisanych w przepisach prawa mają Państwo prawo żądania od administratora dostępu do danych osobowych oraz ich sprostowania, usunięcia lub ograniczenia przetwarzania.
- 9) w granicach i na zasadach opisanych w przepisach prawa mają Państwo prawo wniesienia skargi do organu nadzorczego, którym jest Prezes Urzędu Ochrony Danych Osobowych (szczegóły na stronie internetowej <http://uodo.gov.pl>).
- 10) podanie przez Państwa danych osobowych jest wymogiem ustawowym (niepodanie danych osobowych, w przypadku braku możliwości ich ustalenia na podstawie posiadanych danych, skutkuje pozostawieniem wniosku bez rozpoznania).
- 11) Państwa dane osobowe nie będą przetwarzane w sposób zautomatyzowany w celu wydania decyzji, w tym profilowane, w związku z przetwarzaniem przez Burmistrza danych osobowych, uzyskanych w toku prowadzenia postępowania dotyczącego sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, prawo, o którym mowa w art. 15 ust. 1 lit. g w/w rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. (tj. uzyskania wszelkich dostępnych informacji o źródle danych osobowych, jeżeli nie zostały one zebrane od osoby, której dane dotyczą), przysługujące, jeżeli nie wpływa na ochronę praw i wolności osoby, od której dane te pozyskano.

Wójt Gminy Lesznowola  
ul. Gminna 60  
05-506 Lesznowola

RUP.6721.1.15.2023.MDO  
ID 80957

Lesznowola, 07.09.2023 r.

### OGŁOSZENIE

w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Lesznowola dla części obrębu Łoziska (obszar położony przy ul. Fabrycznej, ul. Przez Górkę oraz przy torach kolejowych)

Na podstawie art. 17 pkt 1 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 977 ze zm.) oraz art. 39 ust.1, w związku z art. 46 pkt 1 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1094 ze zm.) zawiadamiam o podjęciu przez Radę Gminy Lesznowola uchwały Nr 845/LXVI/2023 z dnia 27 lipca 2023 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Lesznowola dla części obrębu Łoziska (obszar położony przy ul. Fabrycznej, ul. Przez Górkę oraz przy torach kolejowych)

Jednocześnie zawiadamia się wszystkich zainteresowanych o możliwości zapoznania się z dokumentacją sprawy (uchwała o przystąpieniu do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego) w siedzibie Urzędu Gminy Lesznowola przy ul. Gminna 60, 05-506 Lesznowola oraz w Biuletynie Informacji Publicznej.

Zainteresowani mogą składać wnioski do wyżej wymienionego dokumentu:

- 1) bezpośrednio w Kancelarii Urzędu Gminy Lesznowola, w godzinach pracy Urzędu;
- 2) pocztą tradycyjną na adres: Urząd Gminy Lesznowola, ul. Gminna 60, 05-506 Lesznowola.
- 3) drogą elektroniczną przy pomocy elektronicznej skrzynki podawczej – opatrując dokumenty kwalifikowanym podpisem elektronicznym albo profilem zaufanym.

Wnioski należy składać do Wójta Gminy Lesznowola, który jest właściwym organem do rozpatrzenia wniosków, z podaniem imienia i nazwiska lub nazwy jednostki organizacyjnej, adresu wnioskodawcy, przedmiotu wniosku oraz oznaczenia nieruchomości, której dotyczy, w nieprzekraczalnym terminie do dnia **13 października 2023 r.**

Z up. Wójta  
Marcin Kania  
Zastępca Wójta

27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych) (Dz. Urz. UE L 119/1 z późn. zm.) informuję, że:

- 1) administratorem danych osobowych jest Gmina Lesznowola, ul. Gminna 60, 05-506 Lesznowola, tel. (22) 757-93-40, fax (22) 757-92-70, email: [rodo@lesznowola.pl](mailto:rodo@lesznowola.pl).
- 2) Dane kontaktowe inspektora ochrony danych: mail: [inspektor@lesznowola.pl](mailto:inspektor@lesznowola.pl), adres do korespondencji: Inspektor ochrony danych, Gmina Lesznowola, ul. Gminna 60, 05-506 Lesznowola.
- 3) Państwa dane osobowe będą przetwarzane w celu wypełnienia obowiązku prawnego ciążącego na administratorze (art. 6 ust.1 lit c w/w rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r.), tj. sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.
- 4) podstawą obowiązku prawnego ciążącego na administratorze jest art. 14 i nast. ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2023 r. poz. 977 ze zm.).
- 5) odbiorcą Państwa danych osobowych mogą zostać podmioty uprawnione na podstawie przepisów prawa oraz podmioty świadczące obsługę administracyjno-organizacyjną t.j. urzędu.
- 6) Państwa dane osobowe nie będą przekazywane do państwa trzeciego lub organizacji międzynarodowej.
- 7) Państwa dane osobowe będą przechowywane przez okres uregulowany rozporządzeniem Prezesa Rady Ministrów z dnia 18 stycznia 2011 r. w sprawie instrukcji kancelaryjnej, jednolitych rzeczowych wykazów akt oraz instrukcji w sprawie organizacji i zakresu działania archiwów zakładowych (Dz. U. z 2011 r. Nr 14, poz. 67 z późn. zm.).
- 8) w granicach i na zasadach opisanych w przepisach prawa mają Państwo prawo żądania od administratora dostępu do danych osobowych oraz ich sprostowania, usunięcia lub ograniczenia przetwarzania.
- 9) w granicach i na zasadach opisanych w przepisach prawa mają Państwo prawo wniesienia skargi do organu nadzorczego, którym jest Prezes Urzędu Ochrony Danych Osobowych (szczegóły na stronie internetowej <http://uodo.gov.pl>).
- 10) podanie przez Państwa danych osobowych jest wymogiem ustawowym (niepodanie danych osobowych, w przypadku braku możliwości ich ustalenia na podstawie posiadanych danych, skutkuje pozostawieniem wniosku bez rozpoznania).
- 11) Państwa dane osobowe nie będą przetwarzane w sposób zautomatyzowany w celu wydania decyzji, w tym profilowane, w związku z przetwarzaniem przez Burmistrza danych osobowych, uzyskanych w toku prowadzenia postępowania dotyczącego sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, prawo, o którym mowa w art. 15 ust. 1 lit. g w/w rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. (tj. uzyskania wszelkich dostępnych informacji o źródle danych osobowych, jeżeli nie zostały one zebrane od osoby, której dane dotyczą), przysługujące, jeżeli nie wpływa na ochronę praw i wolności osoby, od której dane te pozyskano.

# Walczyć w Sejmie o interesy obywateli

**TADEUSZ POREBSKI:** Mieszka Pani na Mariensztacie, ale na Ursynowie pojawia się bardzo często. Powód?

**AGATA DIDUSZKO-ZYGLEWSKA:** Rodzina, tu mieszkają moi teściowie i wychował się mój mąż. Ale lubię tu też przyjeżdżać na tzw. garażówki, których jestem fanką, a w ładne dni na wycieczki rowerowe do Lasu Kabackiego.

**To ulubiony sposób spędzania wolnego czasu?**

Rower to mój główny środek komunikacji. Po Warszawie da się jeździć na rowerze, pomimo braków w infrastrukturze. Ursynów jest pod tym względem jedną z najlepiej przygotowanych dzielnic – poza poszatkiwaną ścieżką wzdłuż ul. Wąwozowej. W innych częściach miasta bywa różnie, na przykład Puławska do dzisiaj nie może się doczekać wygodnych chodników i osobnej drogi dla rowerów na kluczowym odcinku pomimo tego, że wraz z mieszkańcami apelujemy o to od bardzo dawna.

**Czy to oznacza, że najchętniej odebrałaby Pani warszawiakom samochody i wszystkich wsadziła na rowery?**

Przesada, choć przesiadka na rower czy do komunikacji miejskiej ma zawierny wpływ na zdrowie nas wszystkich. To nie tylko odrobina ruchu, ale też potężna redukcja emisji z rur wydechowych, a dla tych, którzy muszą korzystać z własnego auta, to mniej innych aut na drodze. W Warszawie mamy już zarejestrowanych więcej aut niż mieszkańców, a miejskie ulice nie są z gumy. Dlatego popieram rozszerzenie strefy płatnego parkowania i jako radna miasta oprestowałam próby podniesienia cen biletów autobusowych, a także redukcję liczby autobusów i tramwajów. Transport publiczny musi być tani, szybki i punktualny, żeby opłacało się nam wsiąść do autobusu zamiast szukać miejsca parkingowego.

**Jest jeszcze kwestia parkowania...**

Samochody, oczywiście, mają swoje miejsce w naszym życiu, dlatego w ramach dyskusji nad planami zagospodarowania przestrzennego, na przykład dla Stokłosów, broniłam miejsc parkingowych dla mieszkańców. W nowych budynkach mieszkańcy mogą wykupić miejsce parkingowe. Na starszych osiedlach, jak na Ursynowie, do dyspo-



zycji są tylko miejsca już istniejące. Nie możemy udawać, że jeśli osiedlowe parkingi zastawimy nowymi blokami, to auta obecnych mieszkańców magicznie znikną. We wszystkim należy zachować umiar i rozsądek.

**Wiele osób podnosi argument, że z samochodów korzystają osoby starsze, których kondycja nie pozwala na swobodne korzystanie z komunikacji miejskiej.**

Nie jest to końca prawda. Sprawy seniorki i seniorów są mi bliskie, bo jak każdy mam w rodzinie starsze osoby i widzę, z jakimi mierzą się kłopotami. Z jednej strony, mamy w tej grupie osoby niezwykle aktywne, zawodowo i społecznie oraz wchodzące w wiek emerytalny, z drugiej – warszawianki i warszawiaków mocno sędziwych i dotkniętych dolegliwościami. Obu grupom miasto mogłoby zaoferować dużo więcej niż obecnie. Myślę, że największą spraw mamy do załatwienia na poziomie Sejmu i władz krajowych. Zdecydowanie za mało przeznaczamy na system opieki zdrowotnej, stąd kolejki do specjalistów, którzy szukają zatrudnienia w sektorze prywatnym i, co gorsza, za granicą. Nie kształcimy też wystarczającej liczby medyków w tak kluczowych obszarach jak geriatryka czy psy-

chiatrya. Protesty pielęgniarek, podczas których zwracały uwagę na średni wiek w swojej grupie zawodowej zbliżający się do emerytalnego, zaczęto organizować ponad dekadę temu. Od tego czasu sytuacja tylko się pogorszyła.

**Dochodzi jeszcze zła sytuacja w sektorze usług opiekuńczych.**

To przeraża mnie najbardziej. Kiedy zaczynamy się starzeć i potrzebować pomocy, państwo zawodzi. Tu nie potrzebujemy kształcić latami specjalistów, a jedynie zaoferować odpowiednie wynagrodzenia, aby taka praca stała się atrakcyjną alternatywą dla pracujących w innych zawodach.

**Skoro wspomniała Pani o Sejmie – wybiera się tam Pani jako członkini Lewicy, ale do Rady Warszawy trafiła Pani jako aktywistka miejska z list Koalicji Obywatelskiej. Skąd ta zmiana?**

Zawsze byłam związana z lewicą – przez wiele lat pracowałam jako dziennikarka w „Krytyce Politycznej”. Do Rady wszłam jako bezpartyjna aktywistka. Klub KO obiecywał większą otwartość na tematy kluczowe z lewicowego punktu widzenia, jak np. walka z zanieczyszczeniem powietrza, nacisk na komfort pieszych, osób z wózkami i na wóz-

kach i rowerzystów w mieście, rozdział państwa i Kościoła, równość kobiet i mężczyzn, czy rozwiązanie kryzysu mieszkaniowego w Warszawie. Jednak w praktyce często zwyciężało podejście turbo-liberalne i konserwatywne – moim zdaniem, ze szkodą dla mieszkańców. Roman Giertych na listach KO do Sejmu to symboliczne potwierdzenie tego faktu.

**Jest Pani znana ze swojego zaangażowania w walkę z Kościołem...**

Nie z Kościołem katolickim jako instytucją, tylko z upolitycznionym Kościołem, który rości sobie prawo do wpływania na życie wszystkich, a nie jedynie swoich wiernych, który czerpie garściami i bez żadnego trybu z budżetu państwa, a przy tym jest zwolniony z większości podatków; który podżega do nienawiści wobec ludzi nieakceptowanych, nazywając ich zarazą – tęczą, czerwona i tak dalej. Razem z Joanną Scheuring - Wielgus stworzyłam mapę kościelnej pedofilii, która pokazała skalę przestępstw Kościoła. Przekazałyśmy też papieżowi do rąk własnych raport z nazwiskami biskupów tuszujących ten proceder. Kilku z nich otrzymało już dymisje. Zgodnie z Konstytucją, Polska jest państwem świeckim, a my mamy prawo do wolności sumienia i wyznania. Musimy do tego wrócić także w praktyce.

**I rozumiem, że to będzie temat, którym chce się Pani zająć w Sejmie?**

Tak, chcę świeckiej szkoły, w której zamiast armii katechetów jest armia psychologów wspierających dzieci, a do tego pielęgniarka i dentysta, chcę świeckiego bezpiecznego szpitala bez klauzuli sumienia i wielu innych konkretnych, które opisałyśmy w programie Lewicy. Inne moje priorytety kultura i np. temat tantium z Internetu dla artystów. Obecnie twórcy naszych ulubionych filmów, seriali czy muzyki najczęściej w ogóle ich nie dostają.

Inny temat to kryzys mieszkaniowy. Wspieranie deweloperów tanimi kredytami prowadzi tylko do wzrostu cen lokali. Potrzebujemy odpowiedzialnego programu budownictwa publicznego. I mamy to w Lewicy opracowane. Przykład miast takich jak Włocławek pokazuje, że można budować tanie i dostępne mieszkania, tymczasem w Warszawie TBS Północ zdziera ze swoich człon-

ków stawki, które wywołują publiczne protesty. Da się to robić inaczej.

**Skoro wracamy do spraw miejskich – czym może się Pani pochwalić pod koniec swojej kadencji jako radna?**

Wypisałam to sobie w punktach, zajmując sporo miejsca, więc odsyłam zainteresowanych do mojej strony internetowej. Interweniowałam m. in. skutecznie w wielu szkołach, gdzie nieobowiązkową religię wstawiano w środek planu, zainicjowałam jako przewodnicząca komisji kultury proces podwyżek dla bibliotekarek, pomogłam różnym organizacjom społecznym w zdobyciu lokali. Na prośby mieszkańców interweniowałam też w wielu konkretnych drobnych sprawach: zespanych rur, niedziałających drzwi w szkolnej toalecie, braków funduszy na remonty, przejść dla pieszych i dróg rowerowych.

Na Ursynowie, wspólnie z mieszkańcami zgromadzonymi w nieformalnej grupie „W Obronie Górki Na Skraju”, skłoniliśmy Urząd Dzielnicy do powstrzymania realizacji zabudowy tego pięknego naturalnego zakątka. Oczywiście, wciąż brakuje jednoznacznej rezygnacji lub modyfikacji projektu zgodnie z naszą petycją, ale Górkę i jej przyrodę udało się ochronić przed koparkami i betonowaniem. Udało się też nam odsunąć głosowanie w sprawie mpzp dla obszaru Stokłosów, by naprawić ten napisany na kolanie plan zagospodarowania i uwzględnić uwagi mieszkańców. Kiedy w jakiejś sprawie swoje podpisy składają setki osób z danego obszaru, nie możemy tego ignorować. Z pewnością można podjąć dyskusję i szukać kompromisu, a nie pozostawiać te głosy bez echa.

Byłam też jedną z radnych, które na podstawie głosów mieszkańców pisały interpelacje krytyczne wobec przedłożonego projektu studium – ja konkretnie w imieniu mieszkańców „Zielonego Ursynowa”. Tu krytyki było tak dużo, że miasto nie miało wyjścia i od tego projektu musiało się dość kategoriycznie odżegnać. Czyli czasem się da.

Wciąż czekam natomiast na reakcję ZDM na interpelację w sprawie ul. Belgradzkiej. Przyzwyczaiłam się do konkretnych i niekonkretnych odpowiedzi miasta na moje pisma, ale tu nie odpuszczę – skoro ZDM dobrze wie, jak poprawić bezpieczeństwo mieszkańców, po prostu powinien to zrobić.



## Wraca stołeczny podcast

**Podcast „Warszawa mówi” wraca po wakacyjnej przerwie. W tym sezonie na słuchaczy czekają kolejni wyjątkowi goście i ich historie. W pierwszym wrześniowym odcinku o swojej przygodzie ze sportem opowie lekkoatletka Joanna Józwiak.**

– Czy aktywność fizyczna to chwilowa moda? Potrzeba? Trwały trend społeczny? A może tylko kolejny sposób, żeby zaistnieć w social mediach? Czy miasto jest dobrym miejscem do uprawiania aktywności fizycznej? No i właściwie po co nam ten cały sport? – pyta Kamil Dąbrowa, zastępca dyrektora Biura Marketingu Miasta i prowadzący podcast. – Będzie też o tym, co jest ważniejsze w sporcie: głowa czy mięśnie. I o tym, kto dla kondycji ścigał się z końmi, a kto z autobusem – dodaje i zachęca do słuchania pierwszego odcinka drugiego sezonu.

Tym razem do studia nagraniowego zaprosił Joannę Józwiak – polską lekkoatletkę, która brała udział m.in. w Igrzyskach Olimpijskich w Rio de Janeiro oraz w mistrzostwach świata i Europy w biegach średniostansowych. Emisję kolejnego odcinka zaplanowano na 25 września. Podcast będzie emitowany w cyklu codwutygodniowym.

Stołeczny podcast „Warszawa mówi” wystartował w maju tego roku. Na pierwszy sezon składają się cztery odcinki, a wśród gości znaleźli się m.in. fotograf Chris Niedenthal czy prezydent m.st. Warszawy Rafał Trzaskowski. Wszystkie odcinki odtworzono łącznie ponad 60 tys. razy. MB

## Huczne święto Straży Miejskiej

**We wtorek odbyły się uroczyste obchody Święta Straży Miejskiej m.st. Warszawy. Z tej okazji prezydent Rafał Trzaskowski wręczył wyróżnienia i nagrody dla najbardziej zasłużonych funkcjonariuszy i funkcjonariuszek.**

– Doceniamy Waszą pracę i wkład w bezpieczeństwo naszego miasta i w porządek publiczny. Oprócz tego, że niesiecie pomoc, robicie mnóstwo innych rzeczy. Działania profilaktyczne w warszawskich szkołach i przedszkolach, kursy samobrony, miejski eko-patrol czy pomoc zwierzętom sprawiają, że Wasza codzienna praca wpływa na komfort życia w Warszawie. Dla mnie niesłychanie istotne jest to, że kiedykolwiek pojawia się sytuacja kryzysowa, Wy zawsze stajecie na wysokości zadania: tak było w pandemii, czy w czasie przyjmowania uchodźców zza naszej wschodniej granicy – powiedział podczas uroczystości Rafał Trzaskowski prezydent m.st. Warszawy.

Na wydarzeniu Radę m.st. Warszawy reprezentowała wiceprzewodnicząca Magdalena Roguska i kilkoro radnych. Przybyli także przedstawiciele środowisk powstańczych, Sej-

mu RP, służb i formacji mundurowych.

– W imieniu Rady Warszawy składam gratulacje wszystkim wyróżnionym i dziękuję za codzienną pracę od ponad trzech dekad. Wielokrotnie się narażacie i nie szczędzicie sił, by nieść pomoc. To nie jest łatwa praca i służba, która spotyka się ze stu procentową wdzięcznością – powiedziała Magdalena Roguska, wiceprzewodnicząca Rady m.st. Warszawy.

Podczas uroczystości 47 nowych strażników i strażniczek miejskich złożyło ślubowanie, a 209 funkcjonariuszy oraz funkcjonariuszek zostawało wyróżnionych za swoje zasługi.

– Jestem zaszczycona, że po raz kolejny w tym dniu mogę być z Wami. Chcę żebyście wiedzieli, że Wasza praca jest ważna nie tylko od święta, codziennie doceniam waszą służbę. Praca, którą wykonujecie na co dzień nie należy do najłatwiejszych. Co raz więcej interwencji jakie podejmujecie dotyczą ludzkiego życia. Robicie to nie dla nagród ani poklasku, ale dlatego, że takimi więcej interwencji jakie podejmujecie dotyczą ludzkiego życia. Robicie to nie dla nagród ani poklasku, ale dlatego, że takimi więcej interwencji jakie podejmujecie dotyczą ludzkiego życia. Robicie to nie dla nagród ani poklasku, ale dlatego, że takimi więcej interwencji jakie podejmujecie dotyczą ludzkiego życia.

W ubiegłym roku do Straży Miejskiej wpłynęło blisko 450 tys. zgłoszeń – średnio 1230 na dobę.







## Ekologiczny Piknik Rodzinny w Lesznowoli już za nami!

W ostatnią sobotę, 9 września, odbył się Ekologiczny Piknik Rodzinny przy ZSP w Lesznowoli dofinansowany przez Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie w kwocie 30 000 zł.

Pogoda i frekwencja dopisały. Na uczestników wydarzenia czekało wiele atrakcji, m.in. dmuchańce, gry i zabawy, konkursy ekologiczne, malowanie wielkoformatowe na eko papierze, malowanie plecaków żeglarskich. Można było obejrzeć także pokazy drona antysmogowego oraz działania odnawialnych źródeł energii. W jednym z namiotów znajdował się punkt konsultacyjno-informacyjny

Programu „Czyste Powietrze”, obsługiwany przez Referat Ochrony Środowiska i Rolnictwa Urzędu Gminy Lesznowola. Zainteresowane osoby, poza ulotką oraz butelką filtrującą,

mogły uzyskać szczegółowe informacje dotyczące pozyskania dotacji na kompleksową termomodernizację budynku oraz wymianę przestarzałych pieców, tzw. kopcuchów.



REKLAMA



## BEZPŁATNA REHABILITACJA

Centrum Medyczne  
JUDYTA  
Raszyn ul. Pruszkowska 52

Rejestracja  
tel. 22 185 55 22

### KTO MOŻE WZIĄĆ UDZIAŁ W PROGRAMIE?

- Mieszkańcy Gminy Lesznowola w wieku od 18 lat, którzy:
  - ✓ posiadają skierowanie do poradni fizjoterapii od lekarza POZ lub specjalisty realizującego usługi w ramach NFZ, zawierające rozpoznanie: choroby układu mięśniowo-szkieletowego lub choroby układu nerwowego, a także wrodzone wady rozwojowe i zniekształcenia układu mięśniowo-szkieletowego lub urazy, zatrucia i inne określone skutki działania czynników zewnętrznych,
  - ✓ nie korzystali ze świadczeń rehabilitacji leczniczej finansowanej przez NFZ, ZUS, KRUS lub PFRON z powodu ww. jednostek chorobowych w okresie 6 miesięcy przed zgłoszeniem do Programu,
  - ✓ wyrażą zgodę na udział w Programie i złożą wszystkie wymagane oświadczenia.

### WAŻNE!

- nie będą honorowane skierowania tzw. „prywatne”
- skierowanie jest ważne 30 dni
- liczba miejsc ograniczona – o udziale decyduje kolejność zgłoszeń



www.lesznowola.pl

Program polityki zdrowotnej „Rehabilitacja lecznicza mieszkańców Gminy Lesznowola na lata 2019-2023” finansowany przez Gminę Lesznowola dofinansowany przez NFZ

### CO ZAPEWNIAMY?

- Konsultację fizjoterapeuty celem dopasowania zabiegów do schorzenia.
- 10 dniowy cykl zabiegów według indywidualnego planu rehabilitacji wraz z edukacją.

REKLAMA

XX OGÓLNOPOLSKI FESTIWAL  
RETRO IM. MIECZYŚLAWA  
FOGGA

## DAWNYCH WSPOMNIENI CZAR

Wspólne śpiewanie piosenek

**14.09.2023**  
**CZWARTEK**  
**GODZ. 18:00**

Prowadzenie:  
Wojciech Dąbrowski  
dyrektor artystyczny  
festiwalu

Fundacja "Kluboteka Dojrzałego Człowieka"  
ul. Lanciego 13 U9 02-792 Warszawa  
kom. 887 13 14 14 www.kluboteka.info

REKLAMA

**PASSA**

**BIURO  
OGŁOSZEŃ**

**22 649 71 65**  
**22 648 44 00**

REKLAMA

**Tusze, Tonery**  
Oryginalne, Zamienniki, Regeneracja

**BEZPŁATNA  
DOSTAWA  
DO FIRM  
na Ursynowie!**

tel. 22 208 00 00 ul. Meander 2a, Pasaż Natoliński

REKLAMA

**Burmistrz Dzielnicy Ursynów m.st. Warszawy  
Robert Kempa**

zaprasza pary, które w 2023 roku obchodzą okrągłe jubileusze  
40, 45, 50, 55-lecia i większe,  
do wspólnego świętowania  
w czasie organizowanego już po raz siódmy  
**Ursynowskiego Jubileuszu Par**

Uroczystość zostanie zorganizowana w grudniu  
w Ursynowskim Centrum Kultury „Alternatywy”.

Na Państwa zgłoszenia czekamy do **14.10.2022 r.**  
pod adresem [ursynow.promocja@um.warszawa.pl](mailto:ursynow.promocja@um.warszawa.pl)  
lub tel. **22 443 73 54.**

REKLAMA

**ZAJRZYJ NA NASZĄ  
STRONĘ INTERNETOWĄ**

**www.passa.waw.pl**

# Powstańcy z Mokotowa – poznaj ich lokalne historie



**Mokotów to jedna z dzielnic najbardziej doświadczonych w Powstaniu Warszawskim, stąd tak wiele tu miejsc, łączących się z dramatycznymi wydarzeniami 1944 roku.**

Przygotowano wystawę plenerową, w ramach obchodów 79. rocznicy PW na Mokotowie, prezentującą zdjęcia portretowe oraz najważniejsze informacje i informacje dotyczące wybranych powstańców, którzy w 1944 roku służyli w Pułku AK „Baszta” i walczyli na Mokotowie. Od 1 września do 2 października pokazana jest na ogrodzeniu Szkoły Głównej Handlowej (od ul. Rakowieckiej).

„Powstańcy z Mokotowa” to wystawa plenerowa prezentująca zdjęcia portretowe oraz najważniejsze informacje dotyczą-

ce wybranych Powstańców, którzy w 1944 roku służyli w Pułku AK „Baszta” i walczyli na Mokotowie. Zdjęcia są próbą utrwalenia historii Warszawy poprzez historię życia jej mieszkańców. Obrazują zmniejszające się z roku na rok grono Powstańców - nieliczną grupę pamiętającą emocje z sierpnia 1944 r. Każde zdjęcie to odrębna opowieść, powstańczy biogram, który można przeczytać po zeskanowaniu kodu QR, którym opatrzone są fotografie.

Wystawa realizowana jest w ramach obchodów 79. Rocznic Powstania Warszawskiego przez Bibliotekę Publiczną im. Z. Łazarskiego w Dzielnicy Mokotów we współpracy z Urzędem Dzielnicy Mokotów m.st. Warszawy i Muzeum Powstania

Warszawskiego. Prezentowane fotografie pochodzą ze zbiorów Muzeum Powstania Warszawskiego, są częścią projektu „Powstańcy 1944/70/2014” stworzonego przez Wojciecha Wieteskę i grupę WWPhoto.

## Powstańcy z Mokotowa

1 sierpnia 1944 o godzinie 17.00 żołnierze Armii Krajowej zaatakowali niemieckie oddziały stacjonujące w dzielnicach okupowanej Warszawy. Wybuchło powstanie, w którym Pułk AK „Baszta” stanowiąc trzon sił powstańczych na Mokotowie. Głównymi celami natarcia były m.in.: Szkoła Rękodzielnicza na rogu Kazimierzowskiej i Narbutta, Szkoła Powszechna nr 97 przy Narbutta, Szkoła im. gen. Stachiewicza przy ul. Różanej, kamienice przy ul. Puławskiej (domy Wedla). Zaatakowano także stacjonujące przy ul. Rakowieckiej oddziały SS i artylerii przeciwlotniczej, bazę jednostki kawalerii SS na terenie Wyścigów Konnych oraz siedzibę żandarmerii powiatowej przy ulicy Dworcowej.

Opanowanie dzielnicy i wyzwolenie stolicy z rąk okupanta było zadaniem trudnym. Ciężkie i krwawe starcia trwały na Mokotowie do 27 września. Mimo ofiarnej walki, pułk został zmuszony do kapitulacji. Niektórym z żołnierzy

udało się przedostać do bezpieczniejszych obszarów miasta, pozostali trafili w ręce okupanta.

Na początku 1942 roku, po przekształceniu się Związku Walki Zbrojnej w Armię Krajową, „Baszta” przeszła pod komendę V oddziału Komendy Głównej, dowodzonego przez ppłk Kazimierza Pluteń-Czachowski. Latem 1943 KG AK rozbudowała „Basztę” do stanu pułku składającego się z trzech pełnych batalionów i oddziałów pomocniczych w sile ok. 2300 ludzi. 1 sierpnia 1944 roku pułk liczył 2200 żołnierzy. Za swoje zasługi podczas Powstania Warszawskiego Pułk AK „Baszta” został uhonorowany Srebrnym Krzyżem Orderu Virtuti Militari.

## Jaki nastrój panował na Mokotowie w 1944 roku?

Nastrój walczącej dzielnicy tamtego czasu oddał Mirosław Jezziński „Karnisz”, żołnierz Pułku „Baszta”. 20 sierpnia 1944 r. napisał tekst, który posłużył jako słowa piosenki powstańczej „Marsz Mokotowa”. Melodię skomponował Jan Markowski „Krzysztof”, a pieśń wpisała się na stałe do żołnierskiego śpiewnika.

„Nie graj nam surmy bojowej,  
Ni werble do szturmów nie warczą,  
Nam przecież te noce sierpniowe  
I prężne ramiona wystarczą!”

Piotr Celej

# Miejsca, w których odradza się wspólnota sąsiedzka

**Tu ludzie wracają do swoich pasji, nawiązują nowe relacje, czują się częścią wspólnoty. Miejsca Aktywności Lokalnej zapraszają na Dni Otwarte, które rozpoczną się w najbliższą sobotę i potrwać od 16 do 24 września.**

Warszawskie Miejsca Aktywności Lokalnej (czyli tzw. MAL-e) to miejsca, w których można za darmo wziąć udział w różnych zajęciach, warsztatach czy wydarzeniach. W MAL-u mieszkańcy dzielą się z innymi swoimi umiejętnościami i organizują sąsiedzkie inicjatywy. Wiele osób przychodzi do MAL-i, żeby po prostu odpocząć przy kawie, poznać nowe osoby, spędzić czas w niezobowiązującej atmosferze.

Mieszkańcy i mieszkanki spotykają się w MAL-ach też na wspólnym gotowaniu czy warsztatach, a przy tym rozmawiają, poznają się i dyskutują o lokalnych potrzebach. Przy tej okazji rodzi się wiele pomysłów, jak zmienić swoją najbliższą okolicę, czego efek-



tem są często projekty zgłaszane do budżetu obywatelskiego i inicjatywy lokalnej.

Program każdego MAL-a powstaje w oparciu o pomysły mieszkanki i mieszkańców, którzy dzielą się swoimi pasjami i w przyjaznej atmosferze realizują swoje projekty.

W Warszawie działa ponad 110 Miejsca Aktywności Lokalnej, które można znaleźć

w każdej dzielnicy. Choć większość MAL-i prowadzonych jest przez miejskie instytucje, takie jak domy kultury czy biblioteki, w sieci MAL znaleźć można także miejsca organizacji pozarządowych, kluby spółdzielni mieszkaniowych, a nawet kawiarnie.

Część miejsc nie prowadzi codziennych animacji, to tzw. MAL-e „na życzenie”, które bezpłatnie udostępniają swoją przestrzeń na działania sąsiedzkie po wcześniejszej rezerwacji. To opcja często wykorzystywana m.in. przez amatorskie grupy teatralne, lokalne stowarzyszenia czy grupy hobbistyczne.

Program Dni Otwartych MAL oraz mapa warszawskich MAL-i znajdują się na stronie internetowej sąsiedzkiej Warszawy. Przykładowo w kalendarzu wydarzeń na najbliższy weekend można znaleźć śniadanie sąsiedzkie w MAL Grójecka 109 oraz Dzień Ziemiaka – sąsiedzki piknik w ogrodzie w MAL Samogłoska, a kolejny tydzień rozpocznie Gimnastyka dla Seniorów i Seniorów w Miejscu Akcji Piaskowa 7.



JANUSZ KUSOCIŃSKI  
#LUDZIEZMOKOTOWA

Moje Miejsce Odkryć  
Stąd jestem!

# Kartka z kalendarza

**Losy złotego medalisty z Los Angeles, słynnego lekkoatlety Janusza Kusocińskiego i Mokotowa spłoty się najmocniej we wrześniu 1939 roku.**

Przedwojenny olimpijczyk w stopniu kaprala, który jako ochotnik zgłosił się do wojska, walczył początkowo na Okęciu, a potem na Sadybie. Jego oddział zawzięcie bronił Fortu Czerniaków, on sam obsługiwał karabin maszynowy. 25 września został ranny. Zginął wiosną następnego roku podczas wymierzonej w polską inteligencję Akcji AB, rozstrzelany w Palmirach.

Fot. NAC

# Mokotów w ruchu!

**Chwila nieuwagi i kraksa gotowa. Kierowco, skracając na zielonej strzałce upewnij się, czy z boku nie nadjeżdża rowerzysta.**

Jeśli porusza się z dużą prędkością, nie zawsze zdąży wyhamować, a skutki takiego zderzenia (pamiętaj, nie chroni go – w przeciwieństwie do Ciebie – karoseria) mogą być tragiczne.

Zapraszamy do zapoznania się z cyklem video „Mokotów w ruchu” – kampanii skierowanej do wszystkich uczestników ruchu drogowego względem ich bezpieczeństwa na Facebooku, Instagramie Urzędu. TU zakładka na naszej stronie internetowej.



# „Czas na trening” już za nami!

**Kluby, szkoły i wydarzenia sportowe. Do tego mnóstwo atrakcji, gier i zabaw dla dzieci, młodzieży wraz z opiekunami. W niedzielę odbył się wyjątkowy piknik „Czas na trening”.**

W świetnej, aktywnej zabawie na terenach wokół OSiR Mokotów przy ul. Niegościńskiej 2a udział wzięło wielu mieszkańców Mokotowa, a w szczególności rodzin z dziećmi.

W namiotach specjalnych namiotach prezentowały się kluby sportowe, można było dowiedzieć się więcej o ich ofercie oraz zapisać dzieci na zajęcia. Ponadto nie zabrakło konkursów nie tylko dla dzieci, ale też i dorosłych, a w niej gladiator, dmuchanie, tor sprawnościowy Wipe-out, fotobudka, malowanie buziek oraz koło fortuny dla każdego.



# #Kulturalnie

Dzielnica Mokotów zaprasza na...

## Piknik „Rodzina jak Drużyna”

Mokotowskie Środowiskowe Centrum Zdrowia Psychicznego dla dzieci i młodzieży przy Instytucie Psychiatrii i Neurologii zaprasza na piknik profilaktyczny pod hasłem „Rodzina jak drużyna”, który odbędzie się w sobotę 16 września w godzinach 10:00-14:00 na terenie sportowo-rekreacyjnym przy ulicy Maltańskiej.

Przygotowujemy dla Was integracyjne i międzypokoleniowe gry i zabawy rodzinne pozwalające miło, radośnie, twórczo i wspólnie spędzić czas, dobre dla ciała i ducha, włączające wszystkie zmysły, takie jak: klocki, bule, dmuchaniec, fotobudka, kolaże, tańce, zgadywanki, a także działania plastyczne i edukacyjne. Będziemy pokazywać, jak powrocie do domu dalej robić coś razem, kreatywnie i zdrowo.

Do naszego pikniku można będzie podejść jak do gry terenowej i zbierając punkty na poszczególnych stacjach wziąć udział w finałowym losowaniu nagród.

Podczas wydarzenia możliwa będzie rozmowa z naszymi psychologami oraz uzyskanie informacji o realizowanych przez nas nieodpłatnie formach wsparcia w zakresie zdrowia psychicznego dzieci, młodzieży i całych rodzin na Mokotowie.

Do udziału zaprosiliśmy także naszych lokalnych partnerów, instytucje i organizacje, z którymi wspólnie działamy na rzecz mieszkańców i mieszkanki naszej dzielnicy.

Partnerami wydarzenia są: Stowarzyszenie Ośrodek Kultury Aktywne Stegny, Administracja os. Stegny Południe Międzyzakładowej Spółdzielni Mieszkaniowej „Energetyka”, Urząd Dzielnicy Mokotów m.st. Warszawy, Partnerstwo Lokalne dla Mokotowa „Moje Stegny”, Biblioteka Publiczna w Dzielnicy Mokotów m. st. Warszawy im. Zygmunta Łazarskiego, Szkoła Podstawowa Integracyjna nr 339 im. Raoula Wallenberga, Ośrodek Pomocy Społecznej Dzielnicy Mokotów m.st. Warszawy oraz G-T TRANS PL i Samodzielny Zespół Publicznych Zakładów Lecznictwa Otwartego Warszawa-Mokotów.

Piknik profilaktyczny realizowany jest w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego (nr projektu POWR.04.01.00-00-DM14/20). Lider Projektu: Instytut Psychiatrii i Neurologii. Partnerzy Projektu: „INTEGRACJA” Stowarzyszenie Rodzin i Przyjaciół Osób Z Zaburzeniami Psychicznymi oraz Centrum Medyczne Damiana.

# SZKOŁA JĘZYKOWA LACHMANA 4

## ZAPISY 23/24

STACJONARNE  
ONLINE

- KLASY 0-8
- EGZAMIN 8
- MATURA
- KONWERSACJE
- FRANCUSKI
- ZAJĘCIA DIY
- MAŁE GRUPY

ANGIELSKI  
MATEMATYKA  
POLSKI  
FRANCUSKI



ZAPISY.2324@GMAIL.COM

CatchUp  
ACADEMY

536-384-319

CATCHUPYOURENGLISH.COM

## Stowarzyszenie Syntonia

zaprasza na:

**BEZPŁATNE**

### TRENINGI PAMIĘCI DLA SENIORÓW na Ochocie

wrzesień-październik 2023

informacje i zapisy: tel. 792 890 810

Zadanie publiczne sfinansowane ze środków z budżetu  
Województwa Mazowieckiego



REKLAMA

## UNIwersytet Trzeciego Wieku STOWARZYSZENIA PRZYMIERZE RODZIN

zaprasza seniorów na ciekawe wycieczki,  
spotkania na Zamku Królewskim, zajęcia z

**komputerów, tańca, języka obcego,  
literatury i ćwiczenia pamięci.**

Zapisy we wtorki od godz. 16:15 do 18:00

ul. Marii Grzegorzewskiej 10 (wejście od ul. Rosoła)

tel. 607 149 408

informacje na stronie: [collegiumverum.pl](http://collegiumverum.pl)

# Warszawa dołącza do innowacyjnego projektu nauki programowania

**Już we wrześniu w wybranych szkołach na terenie miasta, rozpocznie się pilotaż projektu „Programowanie = Nasz drugi język”. Pomysłodawcą programu jest Miron Mironiuk, założyciel firmy technologicznej, która podbija światowe rynki korzystając ze sztucznej inteligencji.**

– To świetna wiadomość dla miejskiej edukacji – dzięki współpracy Warszawy z inicjatorami projektu „Programowanie = Nasz Drugi Język”, dokładamy kolejny element do programów edukacji cyfrowej, które od kilku lat funkcjonują w miejskich szkołach. Przede wszystkim zapewniamy bezpłatne szkolenia dla nauczycieli, którzy prowadzą zajęcia z programowania, w tym również przygotowujące do matury z informatyki. Do pracy na lekcjach wykorzystujemy popularną grę komputerową i organizujemy konkursy na najlepsze projekty. A dziś włączamy się w innowacyjny projekt nauki programowania dla uczniów: w tym celu zaprosimy 10 proc. szkół podstawowych, które wezmą udział w pilotażu programu. Wszystko po to, aby wypozażyć dzieciaki w bardzo konkretne umiejętności, dzięki którym mogą stać się największymi beneficjentami cyfrowej rewolucji i sztucznej inteligencji – podkreśla Rafał Trzaskowski, prezydent m. st. Warszawy.

### Polska 1 z 10 najbogatszych krajów na świecie do 2050 r.?

Fundamentem startującej inicjatywy jest przekonanie jej twórców, że Polska, korzystając ze swojego potencjału ludzkiego, ma historyczną szansę, aby uczynić programowanie umiejętnością równie powszechną, jak czytanie i pisanie. Polacy od dawna są najlepszymi programistami na świecie – współtworzą najbardziej innowacyjne spółki, konsekwentnie prowadzą w wynikach najważniejszej międzynarodowej Olimpiady Informatycznej ACM ICPC. To bogactwo naturalne, które – mądrze

wspierane i wyskalowane na poziomie wszystkich uczniów oraz kolejnego pokolenia – może pozwolić Polsce wyprzedzić inne kraje w dobie rewolucji AI i awansować nawet do 10 najbogatszych krajów na świecie. Rewolucja AI – jak argumentują organizatorzy – to szansa porównywalna do drugiej rewolucji przemysłowej sprzed 120 lat. To wtedy, dzięki elektryczności, falam radiowym i silnikowi spalinowemu, Stany Zjednoczone wyprzedziły Wielką Brytanię jako najbogatszy kraj świata, a na szczycie pozostają do dzisiaj. Światowy boom technologiczny to nowe rozdanie w grze narodów. Tak się składa, że Polska przystępuje do tego rozdania z najlepszymi możliwymi kartami. Trzeba to wykorzystać!

### Idea: Programowanie = Nasz Drugi Język

– Musimy myśleć o programowaniu nie jako o zawodzie, ale jako o fundamentalnej umiejętności – przekonuje pomysłodawca inicjatywy „Programowanie = Nasz Drugi Język”, Miron Mironiuk, twórca i prezes Cosmose AI, polskiej firmy działającej na największych rynkach Azji. – 200 lat temu tylko 10 proc. dorosłych potrafiło czytać i pisać. I teraz proszę sobie wyobrazić, że byłby jeden kraj, który szkoli całe społeczeństwo w błyskawicznym tempie. Nietrudno przewidzieć wpływ na jego rozwój. Tak samo będzie z programowaniem i Polska ma największą szansę, żeby być tym pierwszym krajem, który prześcignie inne. Wymaga to jednak mocnej korekty kursu i strategicznego podejścia do tematu. Na dziś, jesteśmy systemowo świetni w wyłapywaniu najbardziej uzdolnionych uczniów, a następnie przygotowaniu ich do olimpiad. To bardzo cenne, ale elitarne. Żeby Polska realnie z tego skorzystała, musimy wyskalować te najlepsze praktyki nauczania do wszystkich uczniów, nie tylko olimpijczyków. Programowanie powinno stać się naszym drugim językiem narodowym. Powszechna umiejętność

programowania pozwoli zmienić naszą gospodarkę, wykonać skok cywilizacyjny i stać się jednym z dziesięciu najbogatszych krajów na świecie – dodaje.

Nauka programowania znajduje się w podstawie programowej już od 2017 r., jednak nie jest ona powszechnie realizowana – jedynie co dziesiąty nauczyciel informatyki posiada kompetencje do nauki programowania. To właśnie punkt interwencji systemowej, na który postawili twórcy programu – to edukacja nauczycieli i danie im niezbędnego wsparcia są kluczem do suk-

nowej podstawy programowej z informatyki, od lat związany z Olimpiadą Informatyczną i wychowawca mistrzów świata w programowaniu.

### Programowanie dla najmłodszych

W Warszawie, w ramach pilotażu projektu „Programowanie = Nasz Drugi Język”, nauczycielki i nauczyciele informatyki w klasach 4-6 z blisko 30 szkół podstawowych z różnych dzielnic miasta wezmą udział w stacjonarnych szkoleniach programowania. Następnie, po przeszkoleniu, zostaną ob-

liwią uczestnikom pracę „w chmurze”. Projekt jest w pełni zgodny z podstawą programową informatyki.

W pilotażowej fazie projektu biorą udział cztery gminy w Polsce. Organizatorzy inicjatywy planują, aby docelowo w ciągu czterech lat, wszyscy uczniowie polskich szkół podstawowych poznali podstawy programowania, co da Polsce szansę na skok cywilizacyjny. Program kursów dla nauczycieli jest współfinansowany przez gminy, InstaKod oraz Cosmose AI, a patronat nad programem objęło Ministerstwo Cyfryzacji. Fundatorem stypendiów dla nauczycieli informatyki jest Państwowy Instytut Badawczy NASK, do którego Warszawa złożyła wniosek o włączenie do programu.

### Cyfrowa edukacja w Warszawie

– Programowanie w języku Python, Scratch, C++, SQL, Java, programy Inskape, Tinkercad, zajęcia z algorytmiki, grafiki – to tylko część oferty kursów, z których mogą korzystać nauczyciele i nauczycielki oraz uczniowie i uczennice warszawskich szkół w ramach rozwijania kompetencji informatycznych – wylicza Renata Kaznowska, zastępczyni prezydenta m. st. Warszawy, odpowiedzialna m. in. za miejską edukację. Od wielu lat bezpłatną ofertę szkoleń, w tym kursów nauki programowania w placówkach oświatowych, przygotowuje miejska jednostka doskonalenia nauczycieli, czyli Warszawskie Centrum Innowacji Edukacyjno-Społecznych (WCIES).

Kluczowym elementem cyfrowej transformacji warszawskiej oświaty jest przede wszystkim projekt EduWarszawa. – To przyjazne i bezpieczne środowisko codziennej pracy i nauki blisko 300 tysięcy osób – uczniów oraz nauczycieli, pracowników sektora oświaty czy urzędników – podkreśla wiceprezydentka. Dzięki niemu użytkownicy otrzymują bezpłatnie narzędzia cyfrowe, w tym usługę Microsoft Office oraz służbą pomoczącą elektronice. **Jakub Leduchowski**



cesu. W szkołach będzie realizowany autorski program nauczania przygotowany przez dydaktyków pod kierunkiem pani Ewy Gaśienicy-Samek z Placówki Edukacji Informatyczno-Matematycznej InstaKod. W Radzie Merytorycznej programu zasiada też m. in. prof. Krzysztof Diks z UW, orędownik

jęci opieką merytoryczną, metodyczną, organizacyjną i techniczną przez cały okres trwania projektu. Nauczyciele i uczniowie objęci programem „Programowanie = Nasz Drugi Język”, otrzymają bezpłatne materiały dydaktyczne wsparte nowoczesnymi narzędziami informatycznymi, które umożli-



Wojtek Dąbrowski

## ZAWINIŁEM...

Przemyślenia nauczyciela z 58-letnim stażem

Zaczynając rok szkolny, będę nieco frywolny,  
I o swoich rozterkach opowiem.  
Jaki błąd popełniłem, kiedy w szkole uczyłem?  
Jacy teraz są moi uczniowie?

Wielu z nich to doktorzy, profesorzy, aktorzy,  
Ich dorobek powiększa się z wiekiem.  
Mam powody do dumy, kształtowałem ich umysł,  
Każdy z nich został dobrym człowiekiem.

Gdy się z nimi widuję, każdy szczerze dziękuje,  
Za mój trud, wspólny nasz, dobre rady.  
Mówią: Rzecz to niezwykła, dobry dałeś nam przykład,  
I wpoiliś nam pewne zasady.

Dziennikarze, lekarze, naukowcy ze stażem,  
I sportowcy bijący rekordy,  
Mimo dobrych wyników, słyszę z ust polityków,  
Że to same zdradzieckie są mordy!

Moja wina! Cholera! Okazuje się teraz,  
Że bon ton nie przyspaja się w życiu,  
Żeby na wierzch wypłynąć, trzeba być szumowiną,  
Razem z mafią sPiSkować w ukryciu.

Smutny los pedagoga. Dokąd wiodła ta droga?  
Komu bardziej należą się piątki?  
Wybrać rozwój talentu, czy nauczyć przekrętów?  
Jak na lewo pomnażać majątki?

Mogłem uczyć machlojek, kręcić lody we dwoje,  
By miał uczeń smykałkę do kantów,  
By przykładem dziś świecił, czerpiąc z chorych dzieci  
I tapówki brał od imigrantów.

Gdybym miał choć jednego wychowanka takiego,  
Co był w szkole łobuzem i drabem,  
Co kolegów okradał (to zaleta, nie wada),  
Dzisiaj wyborczym kierowałby sztabem.

Gdybym kiedyś pozwolił bić sadyście do woli,  
Żeby w klasie dał łomot dziewczynom,

By kobietom ubliżał, nie szanował, poniżał,  
Byłby teraz wyborczą jedynką.

Mógłby ktoś, dajmy na to, zostać dzbanem lub szmatą,  
A ja, cóż? Nie sprawdziłem się całkiem.  
Mogłem przecież hippisa, na swych rękach kołysać,  
To by w sejmie był wicemarszałkiem.

Czy nie lepiej by było, żeby tak się zdarzyło,  
By ktoś był hochsztaplerem i zerem?  
A mnie, z żalem to piszę, inny trafił się Zbyszek,  
Lecz bez szans na partyjną karierę.

Gdybym dla polityki tolerował wybryki,  
Do matury dopuściłbym osła,  
Choć raz przymknął oko, to by zaszedł wysoko,  
A ja bym znajomego miał pośła.

Gdybym was, ananasy przepchnął z klasy do klasy,  
Zwłaszcza gdy sam kurator naciskał,  
Mógłbym wzniesić toast szkocką, pijąc za Nowogrodzką  
I intratne miał dziś stanowiska.

Rolą nauczyciela - za wzór stawiać Daniela,  
O Prezesie już nawet nie wspomnę.  
Gdybym wiązał nadzieje z Mateuszem, Andrzejem,  
Miałbym teraz zasługi ogromne.

Gdybym tak, przyznać muszę, mógł się chwalić Januszem,  
Każdy wie, że to szczyt intelektu!  
Atak... mam na sumieniu, tych co muszą żyć w cieniu.  
Moja praca nie dała efektu.

Uczeń ma być bezduszny, rozmodlony, posłuszny,  
Nie zadawać trudnego pytania,  
A do tego, broń Boże! Samodzielnie nie może  
Myśleć ani własnego mieć zdania.

A ja? Czego uczyłem? Dzisiaj wiem! Zawiniłem!  
Przestarzałe mam wzorce kultury.  
Wszystko poszło na marne! Uświadomił mi Czarnek,  
Że dzisiaj innej potrzeba matury.

# Jak zagłosować poza miejscem zamieszkania?

**Wyborcy mają możliwość, aby w najbliższych wyborach parlamentarnych 15 października zagłosować poza miejscem zamieszkania. Wniosek w tej sprawie można złożyć do 12 października 2023 roku.**

Wyborcy mogą zmienić miejsce głosowania albo pobrać zaświadczenie o prawie do głosowania w miejscu pobytu w dniu wyborów.

Każdy wyborca jest ujmowany z urzędu w spisie wyborców sporządzonym w stałym obwodzie głosowania, w którym jest on ujęty w Centralnym Rejestrze Wyborców, a więc de facto w miejscu zamieszkania (zameldowania). Spis wyborców jest to „lista” wyborców głosujących w danym obwodzie i sporządzany jest przed każdymi wyborami (przed każdym głosowaniem). Wyborca może być ujęty tylko w jednym spisie wyborców. Zasadą jest, że wyborca głosuje w tej komisji obwodowej, w której jest ujęty w spisie, czyli w komisji właściwej według miejsca zamieszkania. Tym niemniej istnieją możliwości głosowania w innym miejscu. Należy do nich zaliczyć:

1. zmianę miejsca głosowania;
2. zaświadczenie o prawie do głosowania w miejscu pobytu w dniu wyborów.

## Ad. 1. Zmiana miejsca głosowania

Każdy wyborca może zmienić miejsce głosowania w danych wyborach. Wniosek w tej sprawie składa się w okresie od 44 dnia przed dniem wyborów do 3 dnia przed dniem wyborów, czyli od 1 września do 12 października 2023 r. Wniosek o zmianę miejsca głosowania może zostać złożony na piśmie utrwalonym w postaci: papierowej albo elektronicznej. Wniosek papierowy musi być opatrzony własnoręcznym podpisem i złożony w urzędzie gminy właściwej dla wybranego przez wyborcę stałego obwodu głosowania na obszarze gminy, w której wyborca przebywać będzie w dniu wyborów i gdzie zamierza głosować. Wniosek w formie elektronicznej musi być opatrzony kwalifikowanym podpisem elektronicznym, podpisem zaufanym albo podpisem osobistym, przy użyciu usługi elektronicznej udostępnionej przez ministra cyfryzacji. W każdym przypadku wniosek musi zawierać nazwisko, imię (imiona), obywatelstwo, numer ewidencyjny PESEL wnioskodawcy i adres przebywania w dniu wyborów.

W praktyce, jeżeli wyborca chce zmienić miejsce głosowania elektronicznie, musi przygotować login i hasło do profilu zaufanego, telefon komórkowy lub dane do innego sposobu logowania na profil zaufany, na przykład e-dowód. Na stronie <https://www.gov.pl/web/gov/zmien-miejsce-glosowania> należy kliknąć „złóż wniosek”, zalogować się swoim profilem zaufanym, podać adres, pod którym zamierza się głosować, sprawdzić wniosek i podpisać go elektronicznie.

Składając wniosek w urzędzie, należy go wypełnić i mając przy sobie dokument tożsamości (dowód osobisty, e-dowód lub paszport) oraz udać się z tymi dokumentami do urzędu gminy, w której wyborca zamierza głosować. Wniosek jest wolny od opłat.

Złożenie wniosku o zmianę miejsca głosowania skutkuje ujęciem wyborcy w spisie w obwodzie głosowania właściwym dla adresu zadeklarowanego przebywania w dniu wyborów i skreśleniem ze spisu w stałym obwodzie głosowania właściwym dla adresu zameldowania na pobyt stały lub adresu stałego zamieszkania.

## Ad. 2. zaświadczenie o prawie do głosowania w miejscu pobytu w dniu wyborów

Wyborca zmieniający miejsce pobytu przed dniem wyborów może też domagać się wydania zaświadczenia o prawie do głosowania. Otrzymuje je na wnio-

Aby otrzymać zaświadczenie o prawie do głosowania, należy przygotować dowód osobisty lub paszport oraz wniosek o wydanie zaświadczenia o prawie do głosowania. Wniosek musi zostać podpisany przez wyborcę nawet jeśli zaświadczenie odbiera pełnomocnik. Jeżeli zaświadczenie ma odebrać pełnomocnik, to należy także przygotować pisemne upoważnienie do odbioru zaświadczenia o prawie do głosowania w wyborach do Sejmu i Senatu 15 października 2023 r.

Zarówno zaświadczenie o prawie do głosowania jak i pełnomocnictwo do odbioru zaświadczenia są bezpłatne.

Wyborca, któremu wydano zaświadczenie o prawie do gło-



sek złożony do dowolnie wybranego urzędu gminy.

Wniosek taki można złożyć jedynie na piśmie utrwalonym w postaci papierowej, opatrzonym własnoręcznym podpisem w okresie od 1 września do 12 października 2023 r. Odbiór zaświadczenia o prawie do głosowania wydanego przez wójta wybranej gminy następuje przez wyborcę lub upoważnioną przez niego osobę w urzędzie gminy, do którego złożono wniosek.

Należy pamiętać, że zaświadczenie o prawie do głosowania jest wydawane tylko raz i nie można dostać kolejnego. W wypadku jego zagubienia, zniszczenia itp. wyborca traci możliwość głosowania.

W tym roku zaświadczenie o prawie do głosowania wydane do wyborów do Sejmu i Senatu dotyczy będzie z mocy prawa również referendum wyznaczonego na 15 października 2023 r. Wydawane jest tylko jedno zaświadczenie o prawie do głosowania i na jego podstawie można głosować w wyborach do Sejmu i Senatu oraz w referendum. Można oczywiście także dokonać wyboru i oddać głos (głosy) jedynie w jednym z tych głosowań (decyzję komunikuje się komisji obwodowej przy wydaniu kart).

sowania, jest skreślany ze spisu wyborców, w którym był on ujęty z urzędu i w dniu głosowania nie jest z góry ujęty w żadnym spisie. Na podstawie zaświadczenia wyborca może głosować w dowolnie wybranym lokalu wyborczym. Wyborcę przedkładającego komisji zaświadczenie dopuszcza się do głosowania po uprzednim wpisaniu go do spisu wyborców. Zaświadczenie o prawie do głosowania łączy się do spisu wyborców.

Warto wspomnieć, że szczególne ułatwienia w zakresie głosowania, w tym obejmujące możliwość głosowania poza miejscem zamieszkania, ustanawia ustawodawca przewidziany dla wyborców z niepełnosprawnościami, czy wyborców starszych. Są one tematem odrębnych opracowań.

**Anna Rakowska - dr hab., profesor w Katedrze Prawa Konstytucyjnego Uniwersytetu Łódzkiego, adwokat, członkini Zespołu Ekspertów Prawnych Fundacji Batorego i Zespołu ds. Kontroli Konstytucyjności Prawa przy Marszałku senatu RP, autorka licznych publikacji m. in. z zakresu prawa wyborczego.**

*Źródło: Fundacja im. Stefana Batorego*

## W prawo czyli w lewo

# Bądźmy równie umiarkowani jak nasz klimat

Pogodny wrzesień przypomina o niedawnych wakacjach. Pogoda sprawiła nam miłą niespodziankę, wciąż możemy cieszyć się słońcem i ciepłem. Eh, mogłoby tak jeszcze trochę potrwać. Oby jak najdłużej. Swoją drogą, czy nie znużyłoby się nam wieczne słońce nad głową. Niewielu z nas nie tęskni za jesiennymi szarugami, deszczem i chłodem, które zapewne wkrótce nadejdą. Ale klimat się zmienia więc może w tym roku będzie inaczej niż zwykle. Może zbliżająca się jesień przyniesie nam dobrą pogodę. Właściwie, jeśli się nad tym zastanowić, nie ma czegoś takiego jak dobra albo zła pogoda. Od razu nasuwa się pytanie, dla kogo dobra? Dla rolników i ogrodników najlepsza jest umiarkowanie ciepła i deszczowa. Byle nie w nadmiarze, bo wtedy nic nie urosnie. Jeśli deszcz nie pojawi się w porę, trzeba podlewać, a to kosztuje. Dla pozostałych ludzi, niezajmujących się uprawami, deszcz to raczej utrapienie.

Tak czy inaczej fakt, że żyjemy w klimacie umiarkowanym ciepłym przejściowym daje nam wiele korzyści. Nie mamy ani nadmiernych mrozów, ani nadmiernych upałów. Oznacza to, że nie musimy wydawać tyle pieniędzy co inni z powodu zimna czy gorąca, a przecież koszty z tym związane mogą być niebagatelne. Wie to każdy, kto musi ogrzewać dom albo mieszkanie lub w czasie upałów korzystać z klimatyzacji. Chłodzenie pomieszczeń może być tak samo drogie jak ogrzewanie.

Jednym słowem, położenie naszego kraju to prawdziwy dar od losu. Mamy trochę ciepła, trochę zimna, ale z umiarem. Pod tym względem mieszkańcy wielu innych krajów mają nam czego zazdrościć. Nie mamy takich problemów spowodowanych klimatem, z jakimi borykają się inni np.: Hiszpanie, Grecy, Portugalczycy czy mieszkańcy odległej Australii. Nie występują też u nas żadne poważniejsze kataklizmy, takie jak: trzęsienia ziemi, erupcje wulkanów, niszczycielskie tornada, tajfuny, gigantyczne fale tsunami ani inne równie niebezpieczne zjawiska pogodowe oraz przyrodnicze. Owszem, zdarzają się i u nas powodzie, pożary, susze. Nie są jednak tak dotkliwe, jak w innych krajach. Bywa, że na skutek upałów cierpi polskie rolnictwo, a i nam samym bywa za gorąco, ale skala tych zjawisk jest nieporównanie mniejsza niż gdzie indziej. To co nam dokucza, a w przyszłości może dokuczać w jeszcze większym stopniu, to zmniejszająca się ilość wody. Naukowcy przestrzegają o konsekwencjach tego stanu rzeczy. Konieczne jest podejmowanie środków zaradczych, które ten proces spowolnią lub całkiem wyeliminują. Niemniej, biorąc pod uwagę kłopoty, z jakimi muszą się borykać nasi europejscy sąsiedzi oraz mieszkańcy pozaeuropejskich państw, trzeba przyznać, że żyjemy w całkiem bezpiecznych i komfortowych warunkach klimatycznych.

Przechodząc na łące wakacyjną wrześnieją aurę, chciałoby się rzec, parafrazując Fausta, bohatera Goethego: trwaj chwilo, o chwilo, jesteś piękna! Ale czy to nie za dużo szczęścia? Czy na dłuższą metę nie znużyłoby nas pogodnie ciepłe dni? A jednak warto docenić ich zalety, zwłaszcza gdy alternatywą są dni deszczowe i wietrzne, lub zawieje śnieżne. Wydaje się, że matka natura miała rację, urządzając wszystko na swój sposób. Każdy to przyzna, widząc żółtozłote liście spadające z drzew. Każdy też ucieszy się na widok pierwszego śniegu, który przykryje wszystkie białą puchową kołdrą. Każdy z nas ucieszy się też, kiedy śnieg zniknie, ustępując miejsca wiosennej feerii kwiatów i zapachów, a potem będzie można opalać się na plaży. To prawdziwe cuda. Jedyne, co musimy zrobić to dbać o nasze otoczenie i troszczyć się o to, aby parki, lasy, jeziora, rzeki, które odwiedzamy, zachować w nienaruszonym stanie.

Zaczynając powyższy felieton od opisywania uroków, jakich dostarcza nam pogodny wrzesień, przeszedłem do spraw mniej przyjemnych i wstydliwych. Wstyd bowiem przynoszą Polakom wszyscy ci, którzy tereny zielone wokół miast i wiosek traktują jak niczyje. Tymczasem, są one nasze, należą do nas wszystkich. Nie znaczy to, że każdy może robić z nimi co mu się podoba, wręcz przeciwnie. Na pewno wielu z nas wykorzysta te piękne wrześniejące dni na spacer, wycieczki rowerowe etc. Pamiętajmy, że butelki plastikowe, puszkę po napojach, opakowania po chipsach nie dodają splendoru miejscom lasom i parkom. Są też niebezpieczne dla fauny i flory. Także muzyczna rąbanka, puszczana przez domorosłych melomanów w miejscach, gdzie inni szukają spokoju i odpoczynku, to coś, na co nie powinno być przyzwolenia. Takie dudnienie słychać jednak często w lasach, rezerwatach czy na plażach nad Wisłą, a to nie miejsca do prezentowania wszystkim swoich gustów muzycznych czy też ich braku. Z kolei przyrodne rowy to nie miejsca do wyrzucania śmieci. Jest to problem ogólnokrajowy. Kochajmy przyrodę taką, jaka ona jest. Nikt nie powinien jej ozdabiać swoimi śmieciami.

## Mirosław Miroński





## Nasze Mazowsze (V) – Różan

# Miejsce przepraw i...odpadów promieniotwórczych



Lech Królikowski

**Różan jest niewielkim miasteczkiem (ok. 3 tys. mieszkańców) w powiecie makowskim województwa mazowieckiego. Położony jest na krawędzi Wysoczyzny Ciechanowskiej i w Dolinie Dolnej Narwi. Punkt militarny (gród) od XI w. Na przełomie XIX i XX w. - rosyjska twierdza fortowa.**

Nadzór nad przeprawą przez Narew był podstawową funkcją osady w tym miejscu od zawsze. Potwierdza to, m. in. wybudowanie przez Rosjan – na przełomie XIX i XX w. - twierdzy, której duże fragmenty przetrwały do naszych czasów. Nie przetrwał zamek, o którym wiadomo, że był, ale nie ustalono nawet, gdzie się znajdował. Autorzy wydawanego na przełomie XIX i XX w. Słownika Geograficznego Królestwa Polskiego i innych krajów słowiańskich, (t. IX, Warszawa 1888, s. 851 i 852.), napisali m. in.: „Wedle tradycji Bona zamek tutejszy odbudowała i w nim niekiedy przebywała”. (...) „W 1526 r. Anna, ks. mazowiecka, wydała w Warszawie przywilej na most, potwierdzony w 1566 r. przez Zygmunta”.

Janusz Starszy w 1378 r. lokował miasto na prawie chełmińskim. Od XV w. stolicą powiatu i ziemi różańskiej. Miejsce obrad sejmików ziemi różańskiej. W 1581 r. ustanowiono w Różanie skład soli dla północnego Mazowsza; działały wówczas w mieście cechy: tkaczy, sukieników, krawców, kuśnierzy,

szewców, bractwo rolnicze. Kupcy prowadzili handel, głównie zbożem i płodami leśnymi.

W 1471 r. na zjeździe rodzinnym książąt mazowieckich w Zakroczymiu doszło do podziału schedy po księciu Bolesławie IV. Według Słownika Geograficznego Królestwa Polskiego i innych krajów słowiańskich - najmłodszemu synowi

wie Mazowieckim. Jędrzej Święcicki twierdzi, że w Makowie znajdował się zamek, w którym ukryła się księżna Anna (z domu Radziwiłłówna), oblegana tam przez gromadę buntowników.

Różan jest pięknie położony nad Narwią, ale niczym szczególnie się nie wyróżnia. Jak większość miast mazowieckich, nie ma kolejowego połączenia ze światem, chociaż

Fort został znacznie przekształcony w części podziemnej gdzie przechowywane są odpady. Zniwelowano część rowów fortecznych, gdzie także składowane są odpady zalewane betonem. Składowisko ma funkcjonować do lat 2038–2040, pod warunkiem, że powstanie lepsze w innym miejscu.

Twierdza „Różan” wchodziła w skład rosyjskiej linii obronnej na osi Wisły i

lipca 1915 r. W związku z faktem, iż w nocy z 23 na 24 lipca 1915 r. Niemcy sforsowali Narew, co groziło okrążeniem „Różana”, Rosjanie opuścili twierdzę.

W tym okresie wojska rosyjskie ulegały coraz większej degradacji militarnej, w wyniku czego latem 1915 r. (przełom lipca i sierpnia), Niemcy zdobyli lub zajęli potężną twierdzę „Modlin”, ważną twierdzę „Warszawa”, twierdze wzdłuż Narwi w tym „Różan” (24 lipca 1915 r.), a następnie potężną twierdzę „Brześć”. Bodajże jedyną twierdzą, gdzie Rosjanie stawiali dzielny opór, była twierdza „Osowiec”. Obrona, z różnym natężeniem, trwała tam od stycznia do sierpnia 1915 r.

We wrześniu 1939 r., podobnie jak w czasie I wojny światowej, Różan odgrywał ważną rolę w obronie przepraw przez Narew. W dniach 4–6 września 1939 r. w okolicy miasta doszło do walk pomiędzy polskimi żołnierzami 115 pułku piechoty a niemieckimi wojskami należącymi do 3 Armii. Z tym okresem związany jest polski bunker na forcie I oraz pomnik na rynku w Różanie.

Obecnie (2023 r.) na terenie miasta Różan dostępny jest do zwiedzania fort I (docelowo fort będzie siedzibą muzeum garnizonu w Różanie, a także powiatu makowskiego) oraz fort IV. W forcie III znajduje się składnica odpadów radioaktywnych, a fort II jest własnością prywatnej firmy.

Na drugim brzegu Narwi rozpościera się Puszcza Biała, powoli, ale nieubłaganie zasiedlana, głównie przez warszawiaków, którzy budują tu swoje „daczki”, a także całoroczne domy. Do osiedlania się w tej okolicy zachęca nie tylko piękna przyroda, ale także fakt, iż przez puszcę (lub jej skrajem) przechodzi linia kolejowa Wyszków – Ostrołęka, a także trasa szybkiego ruchu Warszawa-Białystok (E67). Do stolicy jest zaledwie ok. 80 kilometrów.



zmarłego, Januszowi II (1454/1455 – 1495) „w podziale przypadła ziemia ciechanowska (z Ciechanowem i Przasnyszem), różańska (z Makowem i Różanem), łomżyńska (z Łomżą, Ostrołęką, Kolnem Nowogrodem i Zambrowem)”.

Z zachowanych przekazów wynika, że w Różanie książęta mazowieccy nie mieli swojej siedziby. Taki obiekt znajdował się natomiast w pobliskim Mako-

linia kolejowa z Tuszczu do Ostrołęki przebiega w odległości zaledwie 12 km od miasta. Wyróżnikiem jest natomiast jedyne w Polsce Krajowe Składowisko Odpadów Promieniotwórczych (KSOP Różan). Decyzję o lokalizacji „KSOP Różan” wydano 1 września 1960 r. Składowisko zlokalizowane zostało w porojskim forcie nr 3, twierdzy „Różan”. Składnicę oddano do użytku w 1961 r.

Narwi (Dęblin – Warszawa – Zegrze – Modlin – Pułtusk – Różan – Ostrołęka – Łomża – Osowiec). „Różan” składał się z trzech betonowych fortów oraz ziemnych redut, nazywanych fortem IV. Umocnienia rozpoczęto budować w 1902 r. i kontynuowano do 1910 r. Gdy 1 sierpnia 1914 r. rozpoczęły się działania wojenne, twierdza była przygotowana do obrony, do której doszło dopiero 22



**TANI SERWIS  
KOMPUTEROWY**  
18 zł/h, 24 h  
Dojazd 0 zł  
506 480 505

**KUPNO-SPRZEDAŻ**

**ANTYKWARIAT KUPI  
ZA GOTÓWKĘ**  
ANTYKI, OBRAZY, SREBRA,  
MILITARIA I INNE  
UL. DĄBROWSKIEGO 1  
22 848-03-70 601-352-129

**ANTYCZNE** meble, obrazy,  
srebro, platery, odznaczenia, szable,  
książki, pocztówki, 504 017 418  
**DREWNO** opałowe,  
602 770 361; 791 394 791

**LOKALE**

**BEZPOŚREDNIO** kupię  
trzy-pokojowe, 511 642 709

**MOTO**

**KUPIĘ KAŻDE AUTO**  
ZA GOTÓWKĘ  
zadbane lub do poprawek,  
tel. 606 607 446

**KUPIĘ** samochody całe  
i uszkodzone, 504 899 717

**NAUKA**

**HISZPAŃSKI**, 507 087 609  
**MATEMATYKA**, FIZYKA,  
691 502 327

**NIERUCHOMOŚCI**

**DZIAŁKI** budowlane 800 m<sup>2</sup>  
k. Prażmowa, 602 770 361  
**DZIAŁKI** rekreacyjne leśne,  
Prażmów, 602 770 361  
**SPRZEDAŻ** działkę Krzaki  
Czaplińskie, 1000 m<sup>2</sup>, prąd, woda,  
155 tys. zł, tel. 604 530 693

**PRACA**

**PRZYJMĘ** do pracy ślusarza-  
spawacza, pomocnika ślusarza-  
spawacza oraz pomocnika mechanika,  
okolice Tarczyna, 604 626 444

**POGRZEBOWE**

**NAGROBKI**  
już od 3999 zł  
22/214 06 31  
500 290 360  
RATY  
EKSPOZYCJA  
Wólka Węglowa  
ul. Palisadowa 15

**OPIEKA  
NAD GROBAMI**  
tanio i solidnie  
500 336 607

**USŁUGI**

**AA GLAZURA**, terakota,  
remonty, 794 781 765  
**ANTENY TV SAT**. Profesjonalne  
usługi RTV. Zadzwoni 501 700 315  
**BEZPŁYŁOWE** cyklinowanie,  
malowanie, gładzie 22 756 57 63,  
502 093 588  
**CYKLINOWANIE** bezpyłowe,  
układanie, 695 843 473  
**DEZYNSEKCJA**, skutecznie,  
22 642 96 16  
**DOCIEPLANIE** budynków,  
poddaszy, mycie i malowanie  
elewacji, podbitka, 25 lat  
doświadczenia, 501 624 562  
**DOCIEPLANIE** budynków,  
szybko, tanio, solidnie,  
502 053 214  
**ELEKTROINSTALACJE**,  
remonty, awarie, domofony,  
pomiar, 501 372 094  
**GAZ, HYDRAULIKA**,  
513 965 304  
**HYDRAULIK**, pełen zakres,  
601 81 85 81

**KANCELARIA PRAWNA**  
**Marta Bisińska**  
Obsługa prawna firm  
i klientów indywidualnych  
udzielanie porad,  
prowadzenie negocjacji,  
sporządzanie:  
umów, pism procesowych,  
odwołań  
tel. 602 134 102

**KOMPUTERY** - pogotowie,  
ul. Na Uboczu 3, tel. 22 894 46 67,  
696 37 37 75

**MALOWANIE**, 722 920 650  
**MALOWANIE**, hydraulika,  
remonty, 501 050 907

**NAPRAWA LAPTOPÓW**  
ELEKTRONIKA KOMPUTERY  
CENTRUM SERWISOWE  
ul. Meander 2 A

668 108 222

**NAPRAWA SPRZĘTU**  
AUDIO-TV-VIDEO

**SONY, PANASONIC,  
LG, SAMSUNG  
I INNE**

ul. Meander 2 A  
668 108 222  
pon.-pt. 11-19, sob. 10-14

**NAPRAWA**  
**MASZYN DO SZYCIA**  
DOJAZD GRATIS  
tel. (022) 844 81 58

**NAPRAWA 24h**  
chłodnie  
lodówki  
kostkarki  
do lodu  
603-584-876

**NAPRAWA** lodówek,  
602 272 464

**STOMATOLOGIA Z NFZ**

leczenie specjalistyczne, ogólnostomatologiczne, protetyka

Al. KEN 98, lok U-30

607 626 748

www.stomatologia-ken98.pl

**NAPRAWA** lodówki, pralki,  
502 562 444

**NAPRAWA** pralek  
BOSCH, SIEMENS,  
WHIRPOOL, itp.,  
22 644 52 59,  
501 122 888

**OKNA**,  
naprawy,  
serwis,  
787 793 700

**REMONTY**, budowlane,  
ogrodzenia, 513 137 581

**ROLETY**,  
plisy, moskitiery,  
żaluzje,  
producent,  
602 380 218

**STOLARSTWO**, 505 935 627  
**WIERCENIE**, 602 380 218

**TANIEC**  
**DLA ZDROWIA**  
zapraszamy  
poniedziałki  
godz. 11:00 – 12:30  
Dom Sztuki  
ul. Wiolinowa 14

imako@imako.com.pl  
**BANERY**  
WYKLEJANIE  
SZYB I WITRYN  
**TABLICE**  
606 528 720

**Nowe miejsce, stare zasady**

Nagrodę za rozwiązanie otrzymuje **Stanisław Zubarew**  
Odpowiedzi proszę zgłaszać telefonicznie 22 648-44-00  
**we wtorek** między godz. 12.00 a 12.30.  
Nagrodę można odebrać w środę w godzinach 11-20.

9	8				4	5
7					8	
			6		2	
	1		5	8		
3	2	9				
				6		8
		5		4		3
7						
4	6			2		9

		1		3		5
	2	7	5			9
4			6		2	3
		6				2
		9		3	8	7
				5		
7				9		
				7		8
		4		6		

**Kronika Stróżów Prawa**



**Zatrzymał  
pijanego kierowcę**

Ponad 1,7 promila alkoholu miał w organizmie kierowca BMW, którego zatrzymał w dniu wolnym od służby policjant z Mokotowa. Nietrzeźwy kierowca wjechał w betonowe ograniczniki i uszkodził pojazd. Dodatkowo kierował bez wymagalnych uprawnień. Policjant nie wahał się podjąć działań, które wyeliminowały z ruchu nietrzeźwego kierowcę.

W niedzielny wieczór funkcjonariusz Serokiny spacerował ulicą Bruzdową, gdy w pewnym momencie zobaczył czarne BMW z impetem wjeżdżające w betonowe ograniczniki zabezpieczające wjazd na chodnik. Po chwili z pojazdu wysiadł mężczyzna, który po obejrzeniu szkód w samochodzie ponownie wsiał za kierownicę z zamiarem oddalenia się.

Widząc takie zachowanie, funkcjonariusz policji natychmiast podbiegł do kierowcy. Od razu też wyczuł silną woń alkoholu od kierującego. Policjant, mając na uwadze bezpieczeństwo innych użytkowników drogi, uniemożliwił dalszą jazdę 49-latkowi. Wyłączył pojazd, wylegitymował się i zapytał, czy kierowca spożywał alkohol. Kierujący przyznał się, że wypił trochę alkoholu.

Wezwany na miejsce patrol ruchu drogowego sprawdził stan trzeźwości kierującego. Okazało się, że 49-latek prowadził samochód mając ponad 1,7 promila alkoholu w organizmie. Dodatkowo nie posiadał uprawnień do kierowania pojazdami. Policjanci zatrzymali mężczyznę. Dochoźniowcy z Wilanowa zebraли materiał dowodowy, który pozwoli na przedstawienie mężczyźnie zarzutu kierowania w stanie nietrzeźwości. Teraz o losie kierowcy zdecyduje sąd, a 49-latkowi grozi kara pozbawienia wolności do lat dwóch.

**Kierowcy zawiadomili  
policjantów...**

Mokotowscy policjanci zatrzymali 43-latkę podejrzanego o kierowanie pojazdem w stanie nietrzeźwości. Mężczyzna

jechał hondą accord, mając około 3,5 promila alkoholu w wydychanym powietrzu. Mężczyznę jadącego zygżakiem Trasą Siekierkowską zauważyli inni uczestnicy ruchu.

W niedzielę około 15:00, kierowcy podróżujący Trasą Siekierkowską w rejonie ulicy Umińskiego, zauważyli hondę accord jadącą w taki sposób, jakby prowadził ją nietrzeźwy. Kiedy podjechali bliżej, zauważyli przysypiającego za kierownicą mężczyznę. Będąc przekonani, że jest on pijany, zatrzymali go i wezwali policjantów.

Po kilku minutach na miejscu pojawili się mundurowi, którzy wydobyli 43-latkę z auta. Był w takim stanie, że nie potrafił stać na nogach. Z trudem powiedział jak się nazywa i gdzie mieszka. Mężczyzna nie posiadał przy sobie prawa jazdy. Badanie alkokotestem wykazało, że miał około 3,5 promila alkoholu w organizmie.

Funkcjonariusze podziękowali zgłaszającym mężczyznom za właściwą obywatelską postawę. Honda została odholowana na parking strzeżony. Jej właściciel trafił do policyjnego aresztu. Po wytrzeźwieniu odpowie za przestępstwo drogowe, za które sąd może go skazać na 2 lata więzie-

nia oraz wysoką grzywnę. Będzie musiał też na długi czas rozstać się z prawem jazdy i zapomnieć o kierowaniu pojazdami.

**Nie wiedział co zabiera  
z sortowni**

Ursynowscy kryminalni zatrzymali 26-latkę podejrzanego o kradzież paczek z sortowni jednej z polskich firm kurierskich. Mężczyzna w niewielkich odstępach czasu wyniósł 5 paczek, licząc na zysk.



Od jakiegoś czasu do policjantów docierały sygnały o kradzieżach zdarzających się na sortowni jednej z firm dostawczych funkcjonującej w Ursynowie. Operacyjnie ustalili, że 24-letni

pracownik w trakcie swojej zmiany wynosił większe przesyłki z hali sortowni i pozostawia je za ogrodzeniem, skąd je zabiera do domu. Przy współpracy z kierownictwem sortowni potwierdzono informację. Okazało się, że mężczyzna w ostatnim czasie zabrał 5 przesyłek. W jednej z paczek znajdowało się złoto, które spieniężył, a w pozostałych dokumenty. Mężczyzna został zatrzymany. Przyznał się do przestępstwa, twierdząc, że paczki zabierał wybiórczo, nie sugerując się niczym.

Nieuczciwy pracownik trafił do policyjnego aresztu. Następnego dnia usłyszał zarzuty, za które teraz może zostać skazany nawet na 5 lat więzienia.

**Znalezione, niekradzione?**

Policjanci z wydziału wywiadowczo patrolowego zatrzymali młodą kobietę podejrzaną o przywłaszczenie telefonu komórkowego. Jakież było jej zdziwienie, kiedy w drzwiach mieszkania zobaczyła funkcjonariuszy, którzy polecili, by okazała im swój telefon.

W lipcu wpłynęło do komendy zawiadomienie o podejrzeniu przywłaszczenia telefonu komórkowego. Pokrzywdzony utracił go prawdopodobnie, po-

zostawiając na ławce w rejonie ul. Raławickiej. Wiedział, że telefon zabrała młoda kobieta, gdyż całe zajęcie zarejestrowały kamery monitoringu.

Kilka dni temu pokrzywdzony przebywając w rejonie swojego miejsca zamieszkania zwrócił uwagę na kobietę, w której rozpoznał sprawczynię przywłaszczenia jego własności. Od razu powiadomił policję i przekazał w jakim kierunku się oddała.

Przybyli na miejsce funkcjonariusze mokotowskiej komendy zapukali do drzwi jej mieszkania. Ta zdziwiona wizytą policjantów w prawdziwy popłoch wpadła, kiedy została poproszona o wydanie telefonu komórkowego. Okazało się bowiem, że posługuje się telefonem, który zabrała z ławki. Aparat został zabezpieczony a 20-latkę zatrzymana. Kobieta nie miała pojęcia, że coś co znalazła należy zwrócić właścicielowi albo powiadomić o takim fakcie policję.

Sledczy z wydziału do walki z przestępczością przeciwko mieniu na podstawie zgromadzonych dowodów przedstawili 20-latkę zarzut przywłaszczenia. Za to przestępstwo grozi kara do roku pozbawienia wolności.

# Kogo nagrodziłby Tadeusz Mazowiecki...

**W piątek 8 września ruszyła IV edycja Nagrody Prezydenta m. st. Warszawy im. Tadeusza Mazowieckiego. To wyróżnienie dla osób młodych działających na rzecz społeczeństwa obywatelskiego.**

Ratusz chce docenić i uhonorować tych, którzy działają na rzecz miasta, za wkład w upowszechnianie postaw obywatelskich, rozwój społeczności lokalnej i poszanowanie praw człowieka. Patronem nagrody jest pierwszy premier wolnej Polski (rozpoczął urzędowanie w 1989 r.) uważany za jednego z twórców współczesnej polskiej demokracji.

– Premier Tadeusz Mazowiecki skierował Polskę w 1989 roku na drogę demokracji. Wielkim zadaniem jego rządu była transformacja gospodarki od socjalizmu do kapitalizmu oraz integracja z Zachodem – wspomina wiceprezydent Warszawy Aldona Machnowska-Góra. – Nagroda, którą teraz przyznajemy jest przeznaczona dla młodych ludzi. Tych, którzy dopiero wchodzą w dorosłość, a już chcą działać, zmieniać i polepszać świat. Starają się znajdować dobre odpowiedzi na współczesne wyzwania.

Do tegorocznej edycji nagrody można zgłaszać projekty zrealizowane w 2022 roku. Spośród przesłanych zgłoszeń Kapituła wyłoni laureatów i laureatki w dwóch kategoriach wiekowych 15-19 lat i 20-26 lat. Zgłoszenia są przyjmowane do 11 października – na miejskiej stronie. Tam również można znaleźć dodatkowe informacje.

W ubiegłorocznej edycji przyznano dwie główne nagrody. W

kategorii wiekowej 15-19 lat zwyciężyła Anna Maziarska za działania związane z poprawą polskiej edukacji, prawami kobiet i wielokulturowości w Polsce. Anna działa w Strajku Kobiet w Radzie Konsultacyjnej ds. Edukacji na rzecz rzetelnej edukacji, w tym seksualnej i obywatelskiej. W trakcie wakacji w 2021 r. wyjechała sama do Kenii, gdzie

spotkania z posłankami, samorządowcami i ekspertkami z różnych dziedzin.

W kategorii 20-26 lat nagrodę otrzymała Antonina Lewandowska za przeciwdziałanie molestowaniu seksualnemu i wspieranie osób doświadczających przemocy seksualnej. Antonina jest współautorką opublikowanego w 2021 r. na Uniwersytecie War-

tegorocznej edycji Nagrody towarzyszyć będą bezpłatne warsztaty edukacyjne dla uczniów i uczennic warszawskich szkół ponadpodstawowych przygotowane przez Centrum Kultury Filmowej im. Andrzeja Wajdy. Podczas spotkań prezentowana będzie sylwetka patrona Nagrody, premiera wolnej Polski i związany z nim

monogram oraz zapisy na warsztaty dostępne są na miejskiej stronie.

Więcej informacji na temat postaci patrona Nagrody można dowiedzieć się z wystawy poświęconej życiu i działalności Tadeusza Mazowieckiego „Najpierw jest się człowiekiem”. Do 29 września można ją oglądać przy bulwarze Grzymały-Sie-



pomagała przy budowie szkoły we wsi Nyamosense – a po powrocie zorganizowała zbiórkę charytatywną na przybory szkolne, o które prosili uczniowie i uczennice szkoły. Wraz z szóstką innych osób stworzyła też program „Wpisz do kalendarza”, który pomaga młodym kobietom wejść do polityki – organizują dla dziewczyn warsztaty onli-

szawskim informatora o przeciwdziałaniu molestowaniu. W 2019 roku stworzyła pierwsze w historii stanowisko konsultantki ds. przemocy seksualnej w Zarządzie Samorządu Studentów UW, której piastowała do września 2022.

Na miejskiej stronie można znaleźć informacje o wszystkich laureatach i laureatkach ubiegłorocznej edycji Nagrody.

ważny fragment historii naszego kraju. Jednym z tematów rozmów będzie aktywność społeczna.

W planie także projekcja filmu krótkometrażowego „Rewolucja przeprowadza się przez telefon” w reżyserii Małgorzaty Świdorskiej, wyprodukowanego przez Centrum Kultury Filmowej im. Andrzeja Wajdy. Har-

dleckiego (obok stacji metra Centrum Nauki Kopernik).

Wystawa została przygotowana przez Dom Spotkań z Historią dla Urzędu m. st. Warszawy i towarzyszy Nagrodzie Prezydenta m. st. Warszawy dla osób młodych działających na rzecz społeczeństwa obywatelskiego im. Tadeusza Mazowieckiego.

MB

## Nowa instalacja artystyczna na dawnej granicy getta



**W 1940 r. w Warszawie stanął mur getta, który stał się symbolem opresji i brutalnej siły wymierzonej w bezbronnych ludzi. W tym roku minęło 80 lat od wybuchu powstania w getcie warszawskim. By przywołać pamięć tych tragicznych wydarzeń, u zbiegu ulic Grzybowskiej i Żelaznej stanął symboliczny mur – instalacja.**

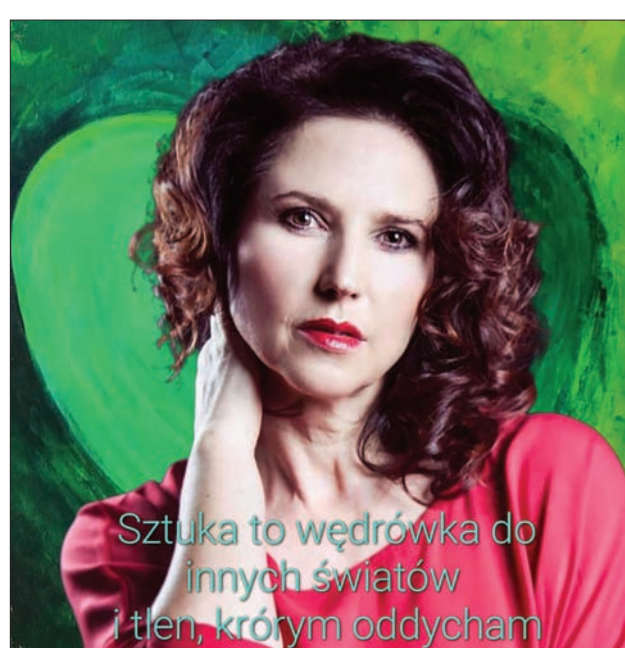
Czas poznać ich historie ludzi, którzy ginęli w getcie. Historie ocalałe z morza ognia – głosi napis skierowany do przechodniów na dawnej granicy getta u zbiegu ulic Grzybowskiej i Żelaznej. Celem instalacji „Dwie strony muru”, przygotowanej przez Muzeum POLIN, jest przypomnienie historii setek tysięcy Żydów i Żydów zamkniętych w getcie. To symboliczny mur, z którego jednej strony znajduje

się lustro weneckie pozwalające obserwować to, co dzieje się za murem. Druga strona to lustro, w którym odbijają się przechodzący i obserwujący ludzie.

Instalacja „Dwie strony muru” połączona jest także z premierą podcastu „Jakby nas ziemia pochłonięła” autorstwa pisarki i dziennikarki Katarzyny

Kobylarczyk. Podcast, opracowany na podstawie pamiętników osób ukrywających się w trakcie powstania, to wzruszający reportaż literacki w sześciu odcinkach. Przepłatają się w nim losy sześciu bohaterów walczących o przetrwanie podczas powstania w getcie warszawskim: Stelli Fidelseid, Mieczysława Barucha Goldmana, Anonimowej dziewczyny z bunkra przy ul. Miłej, pana Maura, Łukasza Menesa oraz Krystyny Budnickiej. Wszyscy oni są również bohaterami wystawy „Wokół nas morze ognia. Losy żydowskich cywilów podczas powstania w getcie warszawskim”, prezentowanej w Muzeum POLIN do 8 stycznia 2024 r.

Podcastu można wysłuchać od 6 września na polin.pl, muzealnym kanale YouTube oraz na platformach podcastowych takich jak Spotify czy Apple Podcast. **Marta Dziewulska**



## Przepliw w Domu Sztuki

**Już wkrótce w ursynowskim Domu Sztuki będziemy mogli obejrzeć wystawę zatytułowaną „Przepliw”. Jest to wspólny projekt kilku autorek: Katarzyny Lipskiej-Ziębńskiej, Doroty Michałowskiej, Karoliny Kurtz i założycielki grupy Izabelli Klossowskiej. Jest to ich pierwsza wspólna wystawa.**

Grupa powstała wiosną tego roku. Tworzą ją cztery kobiety o odmiennych życiorysach, zawodach, zamieszkujących na co dzień daleko od siebie. Dzięki gościnności ursynowskiego Domu Sztuki artystki mogą zaprezentować swoje grafiki, fotografie, ilustracje i obrazy. Dodatkowym elementem jest słowo, czyli wiersze poetki Anny Mikos. Według autorek - „Przepliw” jest próbą przyjrzenia się temu, co ulotne, subtelne i ważne w życiu: materii, energii, emocjom oraz uczuciom. To szukanie podobieństw w patrzeniu na świat, a także godziny wspólnych rozmów i indywidualnej pracy, wzajemne wsparcie, spory i kompromisy, dawanie sobie przestrzeni, ale przede wszystkim radość z bycia w tym projekcie, współdziałania i tworzenia.

Wernisaż w najbliższy piątek 15 września o godzinie 18.00. Dom Sztuki na Ursynowie, ul. Wiolinowa 14. Wystawa potrwa do 10 października. **Mirosław Miroński**

## Ważne telefony

### Ursynów

<b>Urząd Dzielnicy al. Komisji Edukacji Narodowej 61</b>	Centrala	22 443 71 00
	fax	22 443 72 91
Informacja Wydziału Obsługi Mieszkańców		22 443 72 00
		22 443 71 56
		22 443 73 01
Policja		603 19 78 lub 112
Ośrodek Pomocy Społecznej		22 544 12 00
Miejskie Centrum Kontaktów Warszawa (czynne całą dobę przez 7 dni w tygodniu)		19115

### Mokotów

<b>Urząd Dzielnicy ul. Rakowiecka 25/27</b>		22 443 64 00
Wydział Obsługi Mieszkańców		22 443 65 00
		22 443 65 01
Urząd Skarbowy		22 502 00 00
Pogotowie Ratunkowe		999
		22 844 04 46
Policja		22 603 11 88
Straż Miejska	986, 22 649 40 90	
Straż Pożarna	998, 22 844 00 71	

### Wilanów

<b>Urząd Dzielnicy ul. Franciszka Klimczaka 2</b>		22 44 35 000
Ośrodek Pomocy Społecznej ul. Przyczółkowa 27A		22 648 22 26
		22 842 32 61
Policja		986, 852 16 00
Straż Miejska		22 596 71 40
Straż Pożarna		

### Piaseczno

<b>Urząd Miasta i Gminy ul. Kościuszki 5</b>		701 75 00
Starostwo		757 20 51
Powiatowe		726 67 00
Urząd Skarbowy		999
Pogotowie Ratunkowe		535 91 93
		997
Policja		756 70 16...18
		997
Straż Miejska		701 76 95
		986
Straż Pożarna	998, 756 72 43	
Pogotowie Gazowe		992
Pogotowie Elektryczne		701 32 20
Pogotowie Wodno - Kanalizacyjne		603 309 399

### Konstancin-Jeziorna

<b>Urząd Gminy ul. Piaseczyńska 77</b>		22 484 23 00, 22 484 23 10
Policja		997, 756 42 17
Straż Miejska		757 65 49
Straż Pożarna		998, 750 18 19
Pogotowie		999, 756 75 11

### Lesznowola

<b>Urząd Gminy ul. Gminna 60</b>		757-93-40 do 42;
		757-92-71; 757-90-02;
		fax 757-92-70
Pogotowie Ratunkowe		999
Pogotowie Ratunkowe (całodobowy ostry dyżur) ul. Kościuszki 9		756-75-11
Ośrodek Zdrowia w Nowej Iwicznej		701-49-10
Ośrodek Zdrowia w Magdalence		757-99-64
Ośrodek Zdrowia w Mrokowie		756-15-92
Ośrodek Pomocy Społecznej		757 92 32
Policja		997
		757-93-90, 757-93-86
Komenda Powiatowa Policji		756-70-17, 756-75-01
Straż Pożarna		757-05-98, 757-22-27
Ochotnicza Straż Pożarna w Mrokowie		756-15-25
w Nowej Woli		756-73-10
Straż Miejska	986, 750-21-60	
Pogotowie gazowe	992, 750-38-85	
Pogotowie energetyczne	991	
	756-30-53, 756-30-54	
Pogotowie wodno-kanalizacyjne		994

**Biuro Służby Krajowej Anonimowych Alkoholików (22) 828-04-94, pon.-pt. 8-16 Punkt Informacyjny – Kontaktowy AA (22) 616-05-68, pon.-pt. 16-21 Infolinia AA 0-801 033 242, pon.-pt. 8-21**

# E.Leclerc

URSYNÓW

Oferta ważna  
od 14.09 do 16.09.2023 r.

## ŚWIEŻA OFERTA NA WEEKEND

KUPUJ  
TANIO Z **bonus**



**4,99**  
1 opak.

~~8,21~~ Cena przed  
obniżką: 8,21

**Kiełbasa żywiecka sucha  
z szynki**

Olewnik, 80 g  
cena za 1 kg = 62,38/102,63

**39%**  
TANIEJ



**11,99**  
1 kg

~~15,99~~ Cena przed  
obniżką: 15,99

**Limonki**

dostawca: Consofruit  
kraj pochodzenia: Brazylia

**25%**  
TANIEJ



PRODUKT  
POLSKI

**3,99**  
1 szt.

~~4,99~~ Cena przed  
obniżką: 4,99

**Brokuły**

dostawca: Wigant  
kraj pochodzenia: Polska

**20%**  
TANIEJ

**26%**  
TANIEJ

PRODUKT  
POLSKI



**1,99**  
1 kg

CENA Z KARTĄ **bonus**

Cena bez karty 2,69  
1 szt.

Cena przed  
obniżką 2,69  
1 szt.

**Marchew**

dostawca: Wigant  
kraj pochodzenia: Polska



PRODUKT  
POLSKI

**7,99**  
1 opak.

~~9,99~~ Cena przed  
obniżką: 9,99

**Mięso mielone  
wieprzowo-wołowe**

Łuków, 400 g  
cena za 1 kg = 19,98/24,98

**20%**  
TANIEJ



**57,99**  
1 kg

~~70,99~~ Cena przed  
obniżką: 59,99

**Krewetki surowe 16/20**

mrożone, glazura 25%  
Waldi

**17%**  
TANIEJ



**35,99**  
1 kg

~~43,50~~ Cena przed  
obniżką: 43,50

**Szynka z Wadowic**

Dobrowolscy

**10%**  
TANIEJ



**26,99**  
1 kg

CENA Z KARTĄ **bonus**

Cena bez karty 37,00  
1 kg

Cena przed  
obniżką 29,99  
1 kg

**Karczek bukowy**

Dobrowolscy



PRODUKT  
POLSKI

**29,99**  
1 kg

~~35,99~~ Cena przed  
obniżką: 35,99

**Połędwiczki wieprzowe**

**16%**  
TANIEJ



**1,69**  
1 szt.

~~2,39~~ Cena przed  
obniżką: 1,99

**Baton twarogowy  
w czekoladzie**

różne smaki, Nickal, 40 g  
cena za 1 kg = 42,25/59,75

**15%**  
TANIEJ



**6,49**  
1 szt.

~~9,99~~ Cena przed  
obniżką: 9,99

**Osełka masło ekstra 83%**

Lumiko, 270 g  
cena za 1 kg = 24,04/37,00

**35%**  
TANIEJ



**2,99**  
1 opak.

CENA Z KARTĄ **bonus**

Cena bez karty 4,65  
1 szt.

Cena przed  
obniżką 4,65  
1 szt.

**Lody Koral**

Koral, 220 ml  
cena za 1 litr = 13,59 /21,14

E.Leclerc  
URSYNÓW

Oferta ważna  
od 14.02 do 31.12.2023 r.

**10% taniej**  
Z KARTĄ **bonus**

**Słodkie  
Poniedziałki**



Słodycze P'tit Déli i Equador

**BIO Wtorki**



Produkty BIO Village

**Serowe  
Środy**



Produkty Les Croisés

**Włoskie  
Czwartki**



Produkty Turini  
Tradizioni D'ITALIA

**Delikatesy  
Piątkowe**



Produkty Saint Azay  
i Nasze Specjały

**Skanuj kartę**

**bonus**



Oferta ważna od 14.09 do 16.09.2023r. z wyjątkiem produktów oznaczonych inną datą obowiązywania promocji lub do wyczerpania zapasów. Wszystkie ceny wyrażone są w zł i zawierają podatek VAT. Ceny dotyczą produktów bez dekoracji. Oferta dotyczy sprzedaży detalicznej. Informacje na ten temat i regulamin dostępny w Punkcie Obsługi Klienta sklepu. Oferta dotyczy sklepu: HIPERMARKET URSYNÓW, Warszawa ul. Ciszewskiego 15 róg Komisji Edukacji Narodowej.

E.Leclerc  
HIPERMARKET  
URSYNÓW

foto.e-leclerc.pl | leclerc.pl

Hipermarket czynny  
pon. - sob.: 7.00 - 22.00  
niedz. handlowa: 7.00 - 22.00

GALERIA  
KEN  
CENTER  
f galeriakencenter

Galeria czynna  
pon. - sob.: 10.00 - 21.00  
niedz. handlowa: 10.00 - 20.00

Hipermarket Warszawa Ursynów  
ul. Ciszewskiego 15  
róg Komisji Edukacji Narodowej  
tel. (22) 389 86 00  
www.eleclerc.pl

dojazd autobusami:  
192, 179, 185, 193, 195, 209, 148, 503, 166 stacja metra: Stokłosy, Imielin